

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Дарія МИЦАН

Наталя ЩЕРБІЙ

**Короткий курс з морфології
польської мови
(з вправами)**

Навчально-методичний посібник для студентів

Івано-Франківськ 2022

УДК 811.162.1

Рецензенти:

Микола Лесюк – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри слов'янських мов Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Оксана Захутська – PhD: доктор гуманітарних наук у галузі мовознавства, доцент кафедри романо-германських мов і перекладу, завідувач Центру полоністики Національного університету біоресурсів і природокористування України

Інна Варварук – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри перекладу та філології, директорка Фахового коледжу Закладу вищої освіти “Університет Короля Данила”, викладач вищої категорії, викладач-методист

Рекомендовано до друку Вченою радою Факультету філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 4 від 25.11.2021 року.

Мицан Д., Щербій Н. Короткий курс морфології польської мови (з вправами): навчально-методичний посібник для студентів. Івано-Франківськ, 2022. 98 с.

У навчальному посібнику викладено короткий курс морфології польської мови, яку вивчають студенти як польської філології, так і інших факультетів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Подано правила словозміни самостійних частин мови: дієслова, іменника, прикметника, займенника, числівника, а також загальна характеристика прислівника та його ступенів порівняння. Окрім цього коротко описуються найбільш уживані прийменники, сполучник, частки та вигуки. Після теоретичної інформації подається ряд вправ з кожної теми. Вправи диференційовано за ступенем складності: від простих до більш складних.

ЗМІСТ

Вступ	4
Поділ на частини мови	5
Дієслово	6
Категорія виду	6
Теперішній час	8
Минулий час	15
Майбутній час	20
Умовний спосіб	22
Наказовий спосіб	26
Дієприкметники і дієприслівники	28
Іменник	32
Відмінювання іменників середнього роду	34
Відмінювання іменників жіночого роду	39
Відмінювання іменників чоловічого роду	45
Іменники мішаної відміни	51
Віжмінювання множинних іменників	54
Прикметник	55
Прислівник	61
Займенник	64
Числівник	68
Прийменник	75
Сполучник	77
Частка	77
Вигук	77
Тестові завдання для самоконтролю	79
Словничок граматичних термінів	94
Рекомендована література	97

ВСТУП

Сучасна польська мова викладається на кількох освітніх програмах нашого університету, а саме: на філологічному факультеті як основна дисципліна (ОП «Польська мова і література» філологія і середня освіта, а також ОП «Польська мова і література та англійська мова»). Крім того, її вивчають студенти спеціальностей «Журналістика», «Чеська мова і література» і «Українська мова і література». На факультеті міжнародних відносин вона належить до блоку дисциплін за вільним вибором студента, як одна з іноземних мов на двох спеціальностях «Міжнародні відносини» і «Міжнародні економічні відносини».

У нових умовах активної інтеграції України в європейське співтовариство, інтенсивного розвитку українсько-польських контактів зростає мотивація оволодіння польською мовою на належному рівні, тому цей посібник може стати базою і для самостійного вивчення словозміни частин мови сучасної польської мови.

У посібнику подано правила словозміни польських частин мови: іменника, прикметника, займенника, числівника, дієслова, а також загальна характеристика прислівника та утворення ступенів порівняння прислівників. Крім цього подається короткий опис найбільш уживаних прийменників, сполучників, часток і вигуків. Після кожної теоретичної інформації вміщено ряд вправ. Усі вправи диференційовано за ступенем складності: від простих до більш складних.

ПОДІЛ НА ЧАСТИНИ МОВИ

Польська мова має 10 частин мови, з них 6 самостійних та 4 службові. До самостійних належать: іменник (rzeczownik), прикметник (przymiotnik), займенник (zaimek), дієслово (czasownik), числівник (liczebnik), прислівник (przysłówek). Службові частини – це: сполучник (spójnik), частка (partykuła), прийменник (przyimek), вигук (wykrzyknik).

ВПРАВИ

1) Використовуючи QR-код ввійдіть до програмки і поділіть слова на дві частини мови - іменники та прикметники:

2) Використовуючи QR-код ввійдіть до програмки і поділіть слова на дві категорії - іменники та дієслова:

САМОСТІЙНІ ЧАСТИНИ МОВИ

ДІЄСЛОВО

У польській мові дієслово має наступні граматичні категорії:

Rodzaj (рід): męski, żeński, nijaki; forma (форма): męskoosobowa, niemęskoosobowa.

Liczba (число): pojedyncza, mnoga.

Osoba (особа): pierwsza, druga, trzecia.

Czas (час): teraźniejszy, przeszły, przyszły.

Tryb (спосіб): rozkazujący, przypuszczający, oznajmujący.

Aspekt (вид): dokonany, niedokonany.

Strona (стан): czynna, bierna, zwrotna.

КАТЕГОРІЯ ВИДУ

Доконані дієслова польської мови відрізняються від недоконаних словотвірною будовою. Показниками значеннєвих різниць доконаності і недоконаності можуть бути:

а) префікси: *robić* – *zrobić* (*przerobić*), *czytać* – *przeczytać*, *pisać* – *napisać* (*dopisać*), *jechać* – *przyjechać* (*wyjechać*);

б) суфікси: *strzelać* – *strzelić*, *sprawiać* – *sprawić*, *mijać* – *minąć*;

в) різниці в корені: *nazywać* – *nazwać*, *wyjmować* – *wyjąć*, *dawać* – *dać*.

Запам'ятайте дієслова, які творять пари від інших коренів:

brać – wziąć

iść – pójść

widzieć – zobaczyć

kłaść – położyć

oglądać – obejrzeć

znajdować – znaleźć

Дієслова *być*, *mieć*, *musieć*, *moć*, *spać*, *umieć*, *wiedzieć*, *woleć* не мають доконаної форми.

Категорія виду має велике значення. Вона позначається на виборі дієвідмін, часових форм, а отже на правильному відмінюванні дієслова. Досить часто трапляються випадки приналежності видових пар дієслів до різних дієвідмін, напр., *strzelać* (III) – *strzelić* (I), *dawać* (I) – *dać* (III).

ВПРАВИ

1) Прошу замінити слова подані в дужках на доконані форми:

(Pisałem) list zaraz po obiedzie.

(Karmiliście) już rybki?

(Myłam) włosy nowym szamponem.

Ostatnio Zbyszek się (mieniał)

(Czytałam) wczoraj książkę.

2) Прошу дописати доконані форми дієслів:

Pisał –

malowała –

gotowali –

brałyśmy –

jechaliście –

czytał –

pytałaś -

dzwonił -

pomagała -

oglądało -

3) Прошу перекласти на українську мову:

Andrzej zawsze kupował mi fiołki, a wczoraj kupił mi tulipany.

Kiedy zwiedzałyśmy wystawę, nagle zgasło światło.

Wszedł do sklepu i zabaczył panią Różę.

Nie spałem całą noc, bo sąsiedzi strasznie hałasowali.

Nakarmiłam dzieci i zaraz potem położyłam je spać.

Kiedy skończył pisać zadanie, poczuł się bardzo zmęczony.

4) Використовуючи QR-код ввійдіть до програмки і поділіть дієслова на доконані та недоконані:

5) З поданих пар дієслів прошу утворити речення:

spóźniać się – soóźnić się

spotykać – spotkać

kupować – kupić

zamykać – zamknać

widzieć - zobaczyć

ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС (ПОДІЛ НА ДІЄВІДМІНИ)

Серед форм теперішнього (і простого майбутнього) часу виокремлюють чотири дієвідміни.

Закінчення 1 ос.	Закінчення 2 ос.
1 дієвідміна -ę	-esz
2 дієвідміна -ę	-isz/-ysz
3 дієвідміна -am	-asz
4 дієвідміна -em	-esz

Поза дієвідмінами знаходиться відмінювання допоміжного дієслова *być*

Теперішній час

1. jestem	jesteśmy
2. jesteś	jesteście
3. jest	są

Минулий час

r.m.	r.z.	r.n.	f.m.	f.nm.
1.byłem	byłam		byliśmy	byłyśmy
2. byłem	byłaś		byliście	byłyście
3. był	była	było	byli	były

Майбутній час

1. będę	będziemy
2. będziesz	będziecie
3. będzie	będą

Наказовий спосіб

1.-----	bądźmy!
2. bądź!	bądźcie!
3. niech będzie!	niech będą!

Умовний спосіб

r.m.	r.ż.	r.n.	f.m.	f.nm
1.byłbym	byłabym		bylibyśmy	byłybyśmy
2.byłbyś	byłabyś		bylibyście	byłybyście
3.byłby	byłaby	byłoby	byliby	byłyby

IV дієвідміна

До IV дієвідмини належать дієслова *umieć, rozumieć, wiedzieć, jeść*, які при відмінюванні мають наступні форми:

1.p.				1.m.			
1.umiem	rozumiem	wiem	jem	umiemy	rozumiemy	wiemy	jemy
2.umiesz	rozumiesz	wiesz	jesz	umiecie	rozumiecie	wiecie	jecie
3.umie	rozumie	wie	je	umieją	rozumieją	wiedzą	jedzą

III дієвідміна

До III дієвідмини в польській мові будуть належати ті дієслова, здебільшого відповідники яких в українській мові мають суфікс *-a*: *mieć (мати), kochać (кохати), pomagać (помагати), znać (знати)*.

1.p.			1.m.		
1. mam	gram	czytam	mamy	gramy	czytamy
2. masz	grasz	czytasz	macie	gracie	czytacie
3. ma	gra	czyta	mają	grają	czytają

II дієвідміна

До II дієвідмини у польській мові будуть належати ті дієслова, здебільшого відповідники яких в українській мові у 3 ос.одн. закінчуються на *-ить*: *chodźć (ходити – ходить), nosić (носити – носить), płacić (платити – платить), spać (спати – спить)*.

1.p.				1.m.			
1. robię	mówię	leżę	krzyczę	robimy	mówimy	leżymy	krzyczymy
2. robisz	mówisz	leżysz	krzyczysz	robicie	mówicie	leżycie	krzyczycie
3. robi	mówi	leży	krzyczy	robią	mówią	leżą	krzyczą

Якщо основа дієслова закінчується на стверділий приголосний то при відмінюванні можливі чергування:

	c > ć	dz > dź	sz > ś	ż > ź	dż > dź
1.1.p.	płaceę	widzę	muszę	wozę	jeżdżę
2.1.p.	płacisz	widzisz	musisz	wozisz	jeździsz

I дієвідміна

До I дієвідміни у польській мові будуть належати ті дієслова, здебільшого відповідники яких в українській мові у 3 ос.одн. закінчуються на *-e (-e)*: *tuć* (*мити – мие*), *szuć* (*шити – шие*), *iść* (*ити – иде*), *moć* (*могти – може*).

	1.p.				1.m.			
1.	piszę	żyję	mogę	chcę	piszemy	żyjemy	możemy	chcemy
2.	piszesz	żyjesz	możesz	chcesz	piszecie	żyjecie	możecie	chcecie
3.	pisze	żyje	może	chce	piszą	żyją	mogą	chcą

Якщо основа дієслова закінчується на приголосний, то при відмінюванні можливі чергування:

	g > ż	r > rz	s > ś	d > dź
1.1.p.	mogę	biorę	niosę	idę
2.1.p.	możesz	bierzesz	niesiesz	idziesz

Запам'ятайте: відмінювання дієслів *brać* і *nieść*:

brać		nieść	
1. biorę	bierzemy	niosę	niesiemy
2. bierzesz	bierzecie	niesiesz	niesiecie
3. bierze	biorą	nieście	niosą

До I дієвідміни також належать дієслова з суфіксами *-owa-*, *-ywa-*: *budować*, *żartować*, *rysować*, *porównywać*. Зверніть увагу, що при відмінюванні ці дієслова втрачають суфікси *-owa-*, *-ywa-* і набувають новий суфікс *-uj-*:

1.p.		1.m.	
1. buduję	żartuję	budujemy	żartujemy
2. budujesz	żartujesz	budujecie	żartujecie
3. buduje	żartuje	budują	żartują

Сюди зараховуємо і дієслова з суфіксом *-wa-*, який при відмінюванні змінюється на *-j-*: *dawać*, *poznawać*, *sprzedawać*.

1.p.		1.m.	
1. daję	poznaję	dajemy	poznajemy
2. dajesz	poznajesz	dajecie	poznajecie
3. daje	poznaje	dają	poznają

ВПРАВИ

1) Вставне відповідні форми дієслова *być*:

Co na stole? Na stole książka. Kto w domu? My w domu. Czy ty w Warszawie? Tak, ja w Warszawie. Kto w bibliotece? Studenci w bibliotece. Tutaj szafa. Ilu w grupie?

Kto w pokoju? Anna i Maria w pokojach. Czy wy w Kijowie? Tak, w Kijowie. Czy Janek i Adamek w teatrze? Co na biurku? Na biurku czasopismo. Z kim wy tutaj? Oni w domu. To drzwi. Gdzie to

2) Вставте відповідні форми дієслова *umieć*:

Agata czytać po polsku. Czy (ty)..... mówić po ukraińsku? Jasek jeździć na rowerze. (Wy) dobrze pracować. One rysować drzewa. (Ja) nieźle gotować. (My) grać w piłkę nożną.

3) Замініть 1 ос. одн. на 2 ос. одн. і 3 ос. мн. (III і IV дієвідміна):

Приклад: *Mam dobrą książkę – Masz dobrą książkę. (Oni, one) Mają dobrą książkę.*

Znam język polski.	Czekam na pociąg.	Umiem śpiewać.
Rozmawiam o teatrze.	Rozumiem ten tekst.	Czytam gazetę.
Oglądam telewizję.	Odpowiadam na pytania.	Opowiadam bajkę.
Słucham muzyki.	Gram w gry komputerowe.	Kocham swojego męża.

4) Замініть 1 ос. одн. на 2 ос. одн. і 3 ос. мн. (II дієвідміна)

Dzwonię do Lwowa.	Marzę o wiosnie.	Proszę o głos.
Śpię po południu.	Robię pierogi.	Płacę za bilet.
Łowię ryby.	Gubię parasolę.	Wyję głośno.
Liczę po portugalsku.	Martwię się egzaminem.	

5) Замініть 1 ос. одн. на 2 ос. одн. і 3 ос. мн. (I дієвідміна)

Piję mleko.	Oddaję książkę.	Pakuję walizki.
Piszę list.	Marnuję czas.	Każę surowo.
Podaję herbatę.	Płaczę często.	Smaruję chleb.
Myję okno.	Szyję sukienkę.	Buduję dom.

6) Визначте дієвідміну дієслів.

Wstaję o godzinie siódmej. Jem śniadanie o wpół do ósmej, a potem jadę na zajęcia, które zaczynam o ósmej piętnaście. Kończę o dwunastej. Potem spotykam się z kolegami i idziemy na kawę. Około godziny drugiej jem obiad i odpoczywam w pokoju. Czasem po południu też mam zajęcia i wtedy wracam do domu dopiero wieczorem. Po kolacji przygotowuję się do zajęć, a jeśli mam czas, to idę do kina lub klubu. Kładę się spać zwykle po północy.

7) Вставте відповідні форми теперішнього часу дієслів *brać* і *nieść*.

(Ja) papier. Dokąd (ty) to? (Ty) małe krzesło. (Ja) ciężka książkę. (My) zeszyty. (Wy) swoje teczki. Dzieci książki i idą do szkoły. One mleko na śniadanie. Ona swój płaszcz. (My) dla was kwiaty.

8) Замініть однину дієслів і займенників на множину.

On leci samolotem do Krakowa. On płaci za kawę. Ona wróci do domu późno. Ona musi to zrobić. On powiesi płaszcz w przedpokoju. Ona prosi o bilet do teatru. Ona przenosi tablicę do innej sali. On nosi zawsze ciepły sweter. Ona przynosi na lekcję gazety. On zaprosi kolegę do siebie. Ona wozi dziecko wózkiem na spacer.

9) Вставте відповідні форми дієслів:

Dokąd (iść, my)? (Jechać, ja) na wakacje. (Jechać, my) w góry. Nad morze (jechać, oni) pociągiem. Wszyscy (iść, oni) na plażę. (Iść, ty) czy nie? Ten kierowca (jechać) tak szybko! (Iść, wy) z nami do kina? Do pracy (jechać, ty) autobusem czy samochodem? Kiedy (musieć, my) napisać ten referat? (Musieć, ja) posprzątać. (Musieć, ty) się tu podpisać. (Być, ja) Ukraińcem. Czy (one, być) Czeszkami? Na dworcu (być) niebezpiecznie. Nie (mieć, ja) kluczy do mieszkania. (Oni, mieć) syna i córkę. Ile (mieć, ty) egzaminów? Ile (ona, mieć) lat? (Być, wy)

..... zdenerwowani. Gdzie (być, ty)? (Mieć, wy) ładny dom. Nie (móc, ja) otworzyć tego słoika. Czy (chcieć, wy) już iść do domu? (Móc, my) pojechać tam razem. (Chcieć, ja) tylko twojego dobra. Czy (móc, ty) zamknąć drzwi? Oni nie (móc) iść teraz do sklepu. Nie (chcieć, my) robić kłopotu. Dlaczego nie (móc, wy) zatelefonować później? Gdzie (stać) szklanki. Fotel (stać) pod oknem. Na kanapie (leżeć) kot. Dookoła stołu (siedzieć) goście. Ilu ludzi (stać) w kolejce? Za kim (stać, ty)? Gdzie (siedzieć, my)? Książki (leżeć) na półce.

10) Використовуючи QR-код ввійдіть до програмки і поділи дієслова на відповідні дієвідміни:

МИНУЛИЙ ЧАС

Форми минулого часу утворюються додаванням до основи інфінітива суфікса *-l-* і особових закінчень:

czytać

	l.p.		l.m.	
1.	czytałem	czytałam	czytaliśmy	czytałyśmy
2.	czytałeś	czytałaś	czytaliście	czytałyście
3.	czytał	czytała	czytało	czytali
				czytały

В особових формах минулого часу може відбуватися чергування голосних *a // e*. Таке чергування відбувається в дієсловах, інфінітив яких закінчується на *-eć*: *chcieć, musieć, widzieć, wiedzieć*.

mieć

l.p.		l.m.		
1. miałem	miałam	mieliśmy	miałyśmy	
2. miałeś	miałaś	mieliście	miałyście	
3. miał	miała	miało	mieli	miały

Чергування *a // e* характерне також для чоловічо-особових форм множини дієслів типу *jeść, znaleźć, usiąść*. Крім того, дієслова із форматом *-ść* утворюють форми минулого часу від змінених основ: *kraść – kradłem, kradli; wpaść – wpadłem, wpadli; usiąść – usiadłem, usiedli*.

jeść

l.p.		l.m.		
1. jadłem	jadłam	jedliśmy	jadłyśmy	
2. jadłeś	jadłaś	jedliście	jadłyście	
3. jadł	jadła	jadło	jedli	jadły

Окремої уваги заслуговують форми минулого часу дієслова *iść*:

l.p.		l.m.		
1. szedłem	szłam	szliśmy	szłyśmy	
2. szedłeś	szłaś	szliście	szłyście	
3. szedł	szła	szło	szli	szły

Так само відмінюється і дієслово *pójść*.

Чергування голосних *o // ó* наявне у дієсловах *móc, pomóc* (єдина форма з *-o-* з'являється у третій особі однини чоловічого роду *mógł, pomógł* в інших формах множини і однини є голосний *-o-*). Таке ж чергування відбувається і у дієсловах типу *pleść, nieść, wieść, wieźć, mieść*.

nieść

	l.p.		l.m.	
1. niosłem	niosłam		nieśliśmy	niosłyśmy
2. niosłeś	niosłaś		nieśliście	niosłyście
3. niósł	niosła	niosło	nieśli	niosły

Особові закінчення форм минулого часу (*-em, -am, -aś, -eś, -śmy, -ście*) є рухомими, тобто можуть відділятися від дієслова і приєднуватися до першого слова в речення:

Gdzie byłeś? – Gdzieś był?

Czemu tam pojechaliście? – Czemuście tam pojechali?

Nie siedzieliśmy w domu . – W domuśmy nie siedzieli.

ВПРАВИ

1) Вставте відповідні особові форми дієслова *jechać* в минулому часі:

Ja do domu. Zosia z kina. Wy do Kijowa. Wy na poczte? Staś na rowerze. Gospodynie na pole. Oni na wieś.

2) Ужуйте відповідну форму дієслів у минулому часі:

(Uczyć się)tam pięć tysięcy studentów. Koledzy (być) na tym filmie już drugi raz. (Ja, mieć) podczas urlopu aż 14 dni słonecznych. Przez dwa tygodnie (my, chodzić) po górach. Przez pięć tygodni (my, jeść) tylko konserwy. Janek (dać) mi dwie pary rękawiczek. Nauczyciel (wziąć) uczniów na egzamin. „Mazowsze” (śpiewać)

..... już dwa razy w Chinach. Chłopcy przez cztery godziny (grać)
w koszykówkę. Podczas urlopu (ja, czytać) po trzy godziny dziennie.
Długo (my, mówić) o tobie.

3) Ужійте відповідну форму дієслова у минулому часі:

(My, jechać) samochodem i (jeść) lody. (Ona, iść)
..... ulicą i (jeść) ciastko. Nie (ja, móc) ci pomóc. Janek nie
(móc) zaparkować samochodu. Ola i Magda (iść) na koncert.
Mateusz i Robert (iść) na mecz. Dlaczego nie (wy, pojechać)
.....na zakupy. Ania i Robert (musieć) zostać w bibliotece. Co
(ty, musiać) zrobić? Kto (śpiewać) tę piosenkę? Magda
wczoraj (telefonować) do ciebie. (Ja, czekać) na ciebie pół
godziny.

4) Поєднайте дієслівні форми з іменниками:

byli – były: dwa stoły, dwaj studenci

szli – szły: dwie kobiety i mały chłopiec, dziewczyny

weszli – weszły: dwa psy, dziewczęta

leżeli – leżały: chłopcy, słowniki

widzieli – wiedziały: wasi koledzy, stare panie

5) Замініть подані речення згідно взірця: *Na stole leży kilka książek. – Na stole leżało
kilka książek.*

W mieście jest kilka ulic.

W szkole jest dużo nauczycielek.

Na korytarzu stoi parę studentek.

W tramwaju siedzi kilka pań.

W koszu leży kilka butelek.

W szatni wisi kilka czapek.

6) Замініть форми дієслів жіночого роду на форми чоловічого:

One czekały na mnie długo. One czytały to czasopismo. One mieszkały w
Krakowie. One odpoczywały po pracy. One odpowiadały na pytania egzaminatora.

One oglądały obraz w muzeum. One opowiadały o swoim kraju. One otwierały już okna. One pamiętały go dobrze. One poprawiły błędy w pracy pisemnej.

7) Замініть форму чоловічо-особову на нечоловічо-особову.

Oni myśleli, że jest jeszcze wcześniej. Oni przypomnieli sobie, co mają zrobić. Oni woleli pójść na spacer niż siedzieć w domu. Oni zapomnieli, co mieli zrobić. Oni lecieli samolotem do Paryża. Oni musieli załatwić różne sprawy.

8) Замініть однину на множину.

On rozumiał wszystko. On umiał dobrze matematykę. On jadł obiad w stołówce. On dowiedział się, że egzamin będzie w poniedziałek. On powiedział mi, że zaraz będzie dyrektor. On odpowiadał na wszystkie pytania egzaminatora. On wiedział, co trzeba zrobić. On opowiedział, jak spędził wakacje.

9) Подані речення напишіть у минулому часі.

Chcę go zobaczyć. Dowiemy się kiedy będą egzaminy. Jecie obiad w stołówce. Dyrektor leci do Lublina samolotem. Musisz to zobaczyć. Myślisz, że tak będzie dobrze? Pan Kowalski powie ci, o co pytał kierownik. Przypomnicie sobie na pewno, co napisał autor. Studenci dobrze rozumieją wykłady.

10) Замініть форми чоловічого роду дієслів на форми жіночого.

Zamknąłeś okna? Zdjąłeś sweter? Zacząłeś już jeść obiad? Wziąłeś tę pracę? Wyjąłeś masło z lodówki? Odpocząłeś już?

11) Використовуючи QR-код ввійдіть до програмки і відшукайте складні

дієслова в минулому часі:

МАЙБУТНІЙ ЧАС

Майбутній простий

Майбутній простий час утворюють дієслова доконаного виду.

napisać

dać

1. napiszę	napiszemy	dam	damy
2. napiszesz	napiszecie	dasz	dacie
3. napisze	napiszą	da	dadzą

Майбутній складний

Майбутній складний час утворюється за допомогою форм допоміжного дієслова *być* в майбутньому часі і інфінітиву основного дієслова:

pisać

dawać

1. będę pisać	będziemy pisać	będę dawać	będziemy dawać
2. będziesz pisać	będziecie pisać	będziesz dawać	będziecie dawać
3. będzie pisać	będą pisać	będzie dawać	będą dawać

Майбутній складний час можна також утворювати за допомогою дієслівних форм минулого часу:

robić

1. będę robił, robiła	będziemy robili, robiły
2. będziesz robił, robiła	będziecie robili, robiły
3. będziesz robił, robiła, robiło	będą robili, robiły

Заперечна частка *nie* вживається перед формами допоміжного дієслова: *nie będę studiować, nie będę studiował*.

ВПРАВИ

1) У поданих реченнях уживайте відповідні форми дієслів:

usiadę – będę siadać: Siedzisz dzisiaj tu? Jeśli pozwolisz ... koło ciebie.

zdejmę – będę zdejmować: Strasznie gorąco, chyba ... sweter.

zmienię – będę zmieniać: Przeczytałem już tę książkę, dzisiaj ją ... w bibliotece.

usłyszę – będę słyszać: Usiedliśmy za daleko, nie wiemy, czy w czasie przedstawienia ... dobrze, co mówią aktorzy.

przyjadę – będę przyjeżdżać: Moja instytucja nawiązała współpracę z Politechniką Warszawską ... teraz często do Warszawy.

pójdę – będę chodzić: Otworzyli nowy basen koło mnie, ... codziennie pływać.

pojadę – będę jeździć: Bardzo mi się podoba Toruń, chyba jeszcze raz tam ...

2) Ужййте дієслова у майбутньому часі:

Co (robić, ty, m) wieczorem? Kiedy (pojechać, ty) na wakację? Kto (przeczytać) ten wiersz. Gdzie (zaparkować, my) samochód? Pewnie jak zwykle (rozmawiać, oni) cały wieczór. Ile razy dziennie (brać, ty) te tabletki? Kiedy (pójść, my) do kina? Jak (znaleźć, ty) numer telefonu, to zadzwoń do lekarza. Jak (mieć, ty) ładne oceny, to (dostać, ty) nagrodę.

3) Закінчте речення.

Зразок: Jeżeli będę mieć czas, to pójdę do kina.

Jeżeli w niedzielę będzie pogoda, to

Jeżeli wygramy milion na loterii, to

Jeżeli zdam egzaminy, to

Jeżeli spotkam w lesie niedźwiedzia, to

Jeżeli zjesz wszystkie cukierki, to

4) Утворіть складений майбутній час:

Słucham muzyki. Robisz zdjęcia. Gotuję obiad. On się uczy. Pomagamy bratu. Jem śniadanie. Gdzie mieszkasz? Czy babcia jest w domu? Czy kupujesz chleb? Myślę o tobie. Co oni robią? Co studiujesz? Ona czyta książkę. On myśli o egzaminie. Śpiewam w chorze. Czy chcesz do domu? Robię naleśniki.

5) Замініть форму 2 ос.одн. на форми 1 і 3 ос.одн. і 2 ос.мн.

Krzykniesz, jeżeli będzie bolało. Miniesz ten dom. Odejmiesz trzy od pięciu. Odpoczniesz po pracy. Osiągniesz dobre wyniki w pracy. Przyjmiesz interesanta. Staniesz przed wystawą sklepu. Wstaniesz z krzesła. Wyciągniesz rękę do niego. Wyjmiesz książki z teczki. Weźmiesz kredę do ręki. Zaczyniesz się już uczyć.

УМОВНИЙ СПОСІБ

Форми умовного способу утворюються додаванням умовної частки *-by-* і особових закінчень до 3 ос. дієслова в минулому часі.

1.p.	1.m
1. czytałbym czytałabym	czytalibyśmy czytałybyśmy
2. czytałbyś czytałabyś	czytalibyście czytałybyście
3. czytałby czytałaby czytałoby	czytaliby czytałyby

Правильний наголос ставиться на тому самому складі, де він був у відповідних формах минулого часу: *czytał – czytałbym, czytali – czytalibyście*.

ВПРАВИ

1) У поданих реченнях підкресліть відповідні форми дієслів:

pojechałyby – pojechałyby: Gdyby Ania i Ola miały namiot, to w góry.

byłbyś – byłabyś: Gdybyś zabrał ze sobą parasol, to nie cały mokry.

poszliby – poszłyby: Gdybyście przyszli 5 minut później, Janek i Agata ... sami do kina.

czekałbyś – czekałabyś: Gdybyś wcześniej zadzwoniła, nie ... na mnie tak długo.

moglibyście – moglibyście: Gdybyście zapytali go o adres, wysłać mu kartkę.

tańczylibyśmy – tańczyłybyśmy: Gdybyśmy były trochę młodsze, do białego rana.
przychodziłabym – przychodziłbym: Gdybym wiedziała, że nie ma go w domu nie tutaj.

2) Składźcie zdania używając warunkowego sposobu zgodnie z wzorcem:

Wzrostek: Magda i Łukasz nie mają samochodu, dlatego nie pojedą nad morze. – Gdyby Magda i Łukasz mieli samochód, pojechaliby nad morze.

Michał nie zna języka angielskiego, dlatego nie pojedzie do Anglii. Ania nie lubi muzyki ludowej, dlatego nie pójdzie na koncert. Zapomniałam okulary, dlatego nie czytam. Dorota i Marek nie znają tego człowieka, dlatego nie wiedzą, co mu podarować. Ten sklep jest zamknięty, dlatego nic tu nie kupimy. Olu, chorujesz, dlatego nigdzie nie pójdziesz. Ten samochód jest bardzo drogi, dlatego nikt go nie kupi. To zadanie jest trudne, dlatego to dziecko nie może go rozwiązać. Marku, nie starasz się, dlatego masz słabe oceny.

3) Zakończ zdania:

Gdybym miał urlop w te wakacje, to

Gdybym wygrał milion dolarów, to

Gdyby moja babcia była chora, to

Gdyby moja koleżanka spóźniła się na spotkanie, to

Gdybyś nie chodziła po deszczu, to

Gdybyśmy nie rozmawiali tak długo, to

Gdybyście czytali gazety, to

Gdybyś nie palił tak dużo papierosów, to

Gdybyś poprosił mnie o pomoc, to

Gdybym wygrała / wygrał milion euro, to

4) Użyjcie warunkowego sposobu za wzorcem:

Зразок: (Wypiję) – Wypiłbym teraz gorącej herbaty.

(Pojdę) chętnie na ten film. Czy (będę mogła) zobaczyć tę torebkę. Czy (spróbujecie) tej salatkę? Chłopcy, (pomozecie) nam wnosić te meble? Czy pani (będzie chciała) poznać moją mamę? Kasiu, (przyniesiesz) mi sweter? (Zjem) dobre lody. Chętnie (skończę) ten artykuł przed ósmą. Tato, (powiesz) mu prawdę! (Będę tancył) z tobą do rana!

5) Ужййте умовний спосіб за взірцем:

Зразок: (Chciałem) – Chciałbym przymierzyć ten płaszcz.

(Wolałam) o tym nie myśleć. (Potrzebowaliśmy) dobrej rady. (Miałem) do pani prośbę. Czy (znależliście) dla nas trochę czasu? (Wybrales) się z nami na spacer. (Pokazali) nam państwo drogę na cmentarz? (Umowiliśmy) się chociaż raz w innym miejscu! (Przytrzymał) mi pan drzwi? (Zaopiekowaliście) się tym kotem?

6) Ужййте умовний спосіб за взірцем:

Зразок: Dorota (pojechać) pojechałaby z nami nad morze, ale nie ma pieniędzy.

(My – r.ż. – pożyczyć) wam magnetowid, ale jest zepsuty. (Ja – r.ż. – zagrać) ci tę melodię, ale nie mam gitary. Chętnie (my – r.ż. – kupić) tego pieska, ale nie mamy odpowiednich warunków w domu. Teresa (przygotować) wam kolację, ale bardzo się spieszy. Z przyjemnością (ja – r.m. – wypić) kieliszek wina, ale jestem samochodem. (Ty – r.ż. – zadzwonić) do Piotra, ale jesteś uparta. Oni (napisać) do pani, ale nie mieli adresu. Z radością (my – r.m. – spotkać) się z wami, ale musimy dziś wyjechać. Mój teść (spróbować) tej potrawy, ale jest na diecie. Na pewno (ja – r.ż. – przyjść) na twoje imieniny, ale jestem chora.

7) Переробіть подані речення згідно зразка:

Зразок: Jesteś królem. Nosisz koronę.-Gdybyś był królem, nosiłbyś koronę.

Nie pada deszcz. Umyję samochód. Oglądasz telewizję. Znasz nowego prezentera. Interesujecie się tenisem. Wiecie, kto wygrał ostatni Wimbledon? Artur lepiej tańczy. Ma większe powodzenie u kobiet. Moi rodzice nie palą papierosów. Są zdrowsi. Joanna jest starsza. Weźmiemy ją na ten film. Nie jesteś pesymistą. Umiesz się cieszyć życiem. Mój syn chce zostać politykiem. Nie jestem z tego zadowolona.

8) Замініть інфінітив на відповідні форми умовного способу:

Gdybym mógł cofnąć czas, na pewno nie (studiować) fizyki, tylko ekonomię, (zamieszkać)nie w Krakowie, lecz w Gdyni. Nie (ożenić) się tak młodo, a może w ogóle (zostać) starym kawalerem? Wtedy na pewno nie (rozwieść) się. Choć kto wie, może gdybym trochę poczekał, a Renata (wrócić) z Kanady wcześniej, gdybyśmy się spotkali w odpowiednim czasie, kto wie – może (pobrać) się i (być) dobraną parą? (Mieć) dwoje dzieci, jedno podobne do mnie, a drugie do Renaty. (Kupić) psa i rybki. (Jeździć) na wakacje nad morze, (pływać) i (opalać) się. (Uczyć) się wszyscy niemieckiego i (uprawiać).....sporty. W niedzielę (chodzić) do kina, na spacer z psem, no i (odwiedzać) naszych rodziców. Niestety jestem rozwiedziony, a Renata niedawno wyszła za mąż za Kanadyjczyka...

10) Прошу перекласти на українську мову:

Zjadłbym teraz ciastko czekoladowe. Mógłbyś mi pomóc ustawiać meble? Co byś zrobił, gdybym zapomniała o twoich imieninach? Zaśpiewałabym tę arię, ale boli mnie gardło. Gdyby Andrzej naprawdę ją kochał, nie odszedłby od niej. Ci państwo rozmawialiby z wami więcej, ale nie znają zbyt dobrze francuskiego. Gdybyśmy mogli, pojechalibyśmy na wakacje do Chorwacji. Gdybyśmy nie złożyli życzeń cioci osobiście,

byłaby obrażona. Gdyby było ślisko, nie jechałbym tak szybko. Gdyby Marek przyniósł mi kwiaty, wybaczyłabym mu wczorajsze zachowanie.

НАКАЗОВИЙ СПОСІБ

Наказовий спосіб утворюється від основи теперішнього часу дієслів. Він не має форми 1.ос. однини, а в 3. ос. однини і множини має складні форми з часткою *niech, niechaj*:

1.p.	1.m.
1.....	1.chodźmy!, mówmy!, siadajmy!
2.chodź!, mów!, siadaj!	2.chodźcie!, mówcie!, siadajcie!
3.niech chodzi, niech mówi, niech siada	3.niech chodzą, niech mówią, niech siadają

Дієслова I і II дієвідміни утворюють форму наказового способу від основи 2. ос. однини теперішнього часу, натомість дієслова III і IV дієвідміни – від основи 3. ос. множини теперішнього часу.

У 1 ос. множини до форми наказового способу 2. ос. однини додається закінчення *-my*, у 2 ос.множини – закінчення *-cie*.

Якщо основа теперішнього дієслова закінчується на два або три приголосних, додається закінчення *-ij, -yj*: *biegnąć – biegnij, rwać – rwij, wymyślić – wymyślij, drzeć – drzyj*.

Деякі дієслова мають такі форми наказового способу:

być — bądź, bądźmy, bądźcie!	iść — idź, idźmy, idźcie!
chcieć — chciej, chciejmy, chciejcie!	mieć — miej, miejmy, miejcie!
wiedzieć — wiedz, wiedzmy, wiedzcie!	jeść — jedz, jedzmy, jedzcie!
usiąść — usiądź, usiądźmy, usiądźcie!	jechać — jedź, jedźmy, jedźcie!
umieć — umiej, umiejmy, umiejcie!	wziąć — weź, weźmy, weźcie!
zrozumieć – zrozum, zrozummy, zrozumcie!	

Увага! Дієслово *тос* не має форм наказового способу.

ВПРАВИ

1) Ужуйте наказовий спосіб дієслів.

Alu, (pożyczyć) mi tę książkę! Tomku, (zapłacić) za mnie! Agatko, (oddać) moje płyty! Mamusiu, (ugotować) rosół na obiad! Romku, (zrobić) dzisiaj zakupy! Tereso, (zapytać) o drogę do centrum! Jasiu, (zachować się) ciszej! Piotrze, (zagrać) tę melodię jeszcze raz! Basiu, (poszukać) kluczy! Marku, (powiedzieć) nam prawdę!

2) Замініть подані речення згідно взірця:

Зразок: Proszę zadzwonić o trzeciej! - Zadzwońmy o trzeciej!

Proszę zarezerwować bilet na sobotę! Proszę zamówić taksówkę! Proszę poczekać! Proszę się nie denerwować! Proszę przyjść o szóstej! Proszę nie pić teraz piwa! Proszę się nie spieszyć! Proszę pokazać dokumenty!

3) Замініть форми наказового способу згідно взірця:

Зразок: Zaczynj pracować! – Niech pan zacznie pracować! Zaczynjcie pracować – Niech państwo złączą pracować!

Zaśpiewaj kolędy! Podpisz ten formularz! Nie kupuj tego domu! Nie martwcie się! Nie tłumaczcie tego zdania! Wybierz sobie krawat! Zjedzcie lody! Pozdrów mamę! Przeczytaj książkę! Napisz test! Zostańcie z nami! Podziękujcie szefowi!

4) Замініть форми інфінітиву на форми наказового способу.

Kasiu (wziąć) parasol! Drogie panie, (przestać się) tak martwić! Wojtusiu, (iść) teraz umyć zęby! Kochani rodzice, (być) zawsze szczęśliwi! Elu, (modlić się) za mnie! Powiedziałam mojemu bratu: (pospieszyć się)! Panie profesorze, (odpocząć)! Przyjaciele, (pamiętać) o nas! Dzieci, (napisać) do babci kartkę z wakacji! Zastanawialiśmy się z mężem, co

podarować Beacie na imieniny, a w końcu mąż powiedział: (kupić) jej małego kotka! Aniu, (obejrzeć) koniecznie ten film!

5) Перекладіть на українську мову.

Umyj dokładnie twarz i posmaruj cienko kremem. Niech wujek nie je tyle tortu. Przekażcie pozdrowienia rodzicom i Kasi. Jak się mówi po angielsku: „Baw się dobrze”? Czujcie się jak u siebie w domu! Niech panowie pozdrowią Dorotę! Sprobujmy tej potrawy! Zadzwoń do mnie wieczorem. Niech panie nie krzyczą! Poszukajmy innego miejsca na piknik! Niech Bożena zamknie drzwi na klucz! Nie denerwuj się! Wszystko będzie dobrze!

ДІЄПРИКМЕТНИКИ І ДІЄПРИСЛІВНИКИ

Дієприкметники. Серед дієприкметників розрізняємо активні і пасивні дієприкметники.

Активні дієприкметники характеризують діяльність, яку виконує особа або предмет, їх ознаку: *placząca dziewczyna, biegnący pies, przejeżdżające auto*. Вони утворюються лише від недоконаних дієслів, від основи теперішнього часу за допомогою суфікса *-ąc-*: *czytający, czytająca, czytające*.

Пасивні дієприкметники утворюються як від недоконаних, так і від доконаних дієслів, від основи минулого часу (інфінітиву) за допомогою суфіксів *-n-, -on-, -t-*: *zakochany chłopiec, zbity kubek, zrobiona praca*.

Дієприслівники. Серед дієприслівників розрізняємо дієприслівники теперішнього часу і дієприслівники минулого часу.

Дієприслівники теперішнього часу утворюються від недоконаних дієслів, від основ теперішнього часу за допомогою суфікса *-ąc*: *idąc, biegnąc, niosąc*.

Дієприслівники минулого часу утворюються від доконаних дієслів, від основи минулого часу за допомогою суфіксів *-wszy* (якщо основа закінчується

на голосну) *przeczytawszy, odkrywszy, zabiwszy* або *-wszy* (якщо основа закінчується на приголосну) *przyniósłszy, przyszedłszy, przywiózłszy*.

ВПРАВИ

1) Ужійте дієприслівні форми.

Coraz więcej młodych projektantów (którzy pochodzą) z Europy Środkowej robi karierę. (Kiedy mieszkają) w światowych stolicach mody, wchodzą do elitnego grona projektantów. Szybko uczą się korzystać z doświadczeń (które zdobyli) w swej krótkiej karierze i mają możliwość prezentowania (które tworzą) przez siebie kreacji. (Kiedy obserwujemy) wystawy sklepów, możemy stwierdzić, że modne będą rzeczy inspirowane folklorem. Chłopskie bluzki, płaszcze w stylu Anny Kareniny (które wymyślili) przez artystów z Europy Środkowowschodniej można spotkać na pokazach mody w Londynie. Jest tak również u polskich projektantów (którzy sięgają) po rodzimych krajobrazów – niezmiernych przestrzeni i słońca (które wschodzi) nad horyzontem. Inni szukają inspiracji w kulturze, ale również we wspomnieniach z młodzięcych lat (które przeżyli) jeszcze w czasach głębokiego komunizmu.

2) Випишіть з речень дієслівні форми і назвіть їх.

Wiecznie narzekający kolega sprawiał przygnębiające wrażenie na wszystkich zgromadzonych w pokoju. Uczniowie pominięci przy rozdaniu nagród spuścili smutnie głowy. Wzruszywszy ramionami, pierwszy uczeń podniósł się i wyszedł z pokoju, głośno trzaskając drzwiami wejściowymi.

3) Утворіть дієприслівники.

zrobił

zjadł

usiadł

przeczytał

4) З поданого речення випишіть усі дієслівні форми і назвіть їх.

„Proszę, kup wszystkie produkty spożywcze zapisane na kartce leżącej w kuchni”

5) Заповніть таблицю, утворивши відповідні форми:

Czasownik	dk/ndk	imiesłów przymiotnikowy czynny	imiesłów przymiotnikowy bierny	imiesłów przysłówkowy współczesny	imiesłów przysłówkowy uprzedni
Iść					
Dojść					
Upiec					
Śpiewać					
Zabić					
pielęgnować					

6) Змініть речення вживаючи дієприслівники.

Kiedy zobaczył Helenę, zakochał się w niej bez pamięci. Gdy odrobiłem lekcję, wyszedłem na spacer. Kiedy wracałem do domu, wstąpiłem do księgarni. Gdy przechodzimy przez jezdnie, spoglądamy w lewo, w prawo i znowu w lewo.

7) Прошу вписати відповідний дієприкметник

..... (uśmiechnąć się) człowiek.

..... (umyć) włosy.

..... (spóźnić się) gość.

..... (rozwiązać) problem.

Instrument muzyczny (dać)

..... (upiec) chleb.

..... (zjeść) pizza.

..... (podrzeć) podkoszulek.

..... (wybrać) muzyka.

..... (zrozumieć) tekst.

8) Прошу вписати дієприкменик чи діприслівник.

(golić się), nigdy nie śpiewam.

Za dwa dni muszę być (przygotować) do egzaminu.

(iść) na spacer zabieram ze sobą psa i parasol.

(przyjechać), czułem się źle i samotnie.

(obudzić się), zadzwoń do mnie.

(wyspać się), zacznij robić śniadanie.

(wracać) do domu spotkałem Adama.

(umeblować) mieszkanie, będziesz miała mniej wolnego miejsca.

(czekać) na Annę, myślę o jej niepunktualności.

Nasze dziecko jest (wychowywać) ... według najnowszych metod pedagogicznych.

9) Прошу вписати форми дієприкметників у правильній формі.

Зразок: Coraz więcej młodych projektantów **pochodzących** (którzy pochodzą) z Europy Środkowej robi karierę. **Mieszkając** (Kiedy mieszkają) w światowych stolicach mody, wchodzą do elitarnego grona projektantów. Szybko uczą się korzystać z doświadczeń **zdobytych** (które zdobyli) w swej krótkiej karierze i mają możliwość prezentowania **tworzonych** (które tworzą) przez siebie kreacji.

..... (Kiedy obserwujemy) wystawy sklepów, możemy stwierdzić, że modne będą rzeczy inspirowane folklorem. Chłopskie bluzki, płaszcze w stylu Anny Kareniny(które wymyślili) przez artystów z Europy Środkowowschodniej można spotkać na pokazach mody w Londynie. Jest tak również u polskich projektantów

..... (którzy sięgają) po prestiżowe nagrody. Niektórzy projektanci czerpią natchnienie z rodzimych krajobrazów – niezmiernych przestrzeni i słońca (które wschodzi) nad horyzontem. Inni szukają inspiracji w kulturze, ale również we wspomnieniach z młodości lat (które przeżyli) jeszcze w czasach głębokiego komunizmu.

ІМЕННИК

У польській мові іменник має наступні граматичні категорії:

Rodzaj (рід): męski, żeński, nijaki; męskoosobowy i niemęskoosobowy.

Liczba (число): pojedyncza, mnoga .

Przypadek (відмінок): Mianownik (M.)	кто? со?
Dopełniacz (D.)	kogo? czego?
Celownik (C.)	komu? czemu?
Biernik (B.)	kogo? со?
Narzędnik (N.)	kim? czym?
Miejscownik (Ms.)	o kim? o czym?
Wołacz (W.)	-----

Deklinacja (відміна): nijaka, żeńska, męska, mieszana.

Майже кожен іменник має певний граматичний рід.

Іменники **чоловічого роду** закінчуються на:

- приголосний: *budynek, pan, samochód, dom, Polak, kón, pokój, mąż, bagaż, król, klucz, lekarz;*

-o: *tatusio, wujcio, Fredro, Szewczenko, Stasio;*

-a: *artysta, poeta, mężczyzna, kierowca;*

-i, -y, -e : *Antoni, Batory, Linde*.

Іменники жіночого роду закінчуються на:

-a: *dziewczyna, kobieta, siostra, róža, ulica, praca, Ukrainka, ziemia*;

-i: *pani, bogini, gospodyni, krawczyni, sprzedawczyni*;

- приголосний: *rzecz, noc, dłoń, radość, wieś*.

Іменники середнього роду закінчуються на:

-o: *okno, ucho, ciało, jajko, dziecko*;

-e: *pole, serce, mieszkanie, ćwiczenie, morze*;

-um: *audytorium, muzeum, liceum* (крім *album, kostium* – чоловічий рід);

-ę: *kurczę, dziewczę, imię, plemię*.

Деякі іменники в польській мові мають подвійний рід: *sierota, kaleka, burczytucha, gaduła*.

Увага! Деякі запозичені іменники у польській мові мають інший граматичний рід, ніж в українській: *atak* (ч.р.), *kotlet* (ч.р.), *telegram* (ч.р.), *afisz* (ч.р.), *medal* (ч.р.), *grupa* (ж.р.), *program* (ч.р.), *metoda* (ж.р.), *plaża* (ж.р.), *Bruksela* (ж.р.), *Jerozolima* (ж.р.), *analiza* (ж.р.), *parasol* (ч.р.), *pomidor* (ч.р.), *cel* (ч.р.) та ін.

ВПРАВИ

1) Напиши рід поданих іменників:

Pan	pani	dziecko	torba
Zeszyt	lód	widokówka	widok
zakręt	zakrętka	witraż	aranżacja
samochód	auto	kwiat	wiadro
ołówek	termos	temperówka	zasuwka

obciążenie zastrzyk powitanie przychodzenie

2) Визначи рід поданих іменників, допиши іменник у відповідному роді:

Plama, poduszka, obrączka,

Kaczątko, upomnienie, upoważnienie,

Rachunek, przycisk, wiatr,

3) Використовуючи QR-код ввійдіть до програмки і поділіть слова за родами:

ВІДМІННЮВАННЯ ІМЕННИКІВ СЕРЕДНЬОГО РОДУ

Іменники із закінченням на -o (тверда основа)

L.p.

M.	okno	łoto	miasto	słowo	drzewo
B.	okna	łota	miasta	słowa	drzewa
C.	oknu	łotu	miastu	słowu	drzewu
B.	okno	łoto	miasto	słowo	drzewo
N.	oknem	łotem	miastem	słowem	drzewem
Ms.	w oknie	w łocie	w mieście	o słowie	na drzewie
W.	okno	łoto	miasto	słowo	drzewo

L.m.

M.	okna	łota	miasta	słowa	drzewa
B.	okien	łot	miast	słów	drzew
C.	oknom	łotom	miastom	słowom	drzewom
B.	okna	łota	miasta	słowa	drzewa
N.	oknami	łotami	miastami	słowami	drzewami
Ms.	na oknach	na łotach	w miastach	w słowach	na drzewach
W.	okna	łota	miasta	słowa	drzewa

Для іменників з твердою основою у місцевому відмінку однини притаманні наступні чергування приголосних:

	r > rz	ł > l	t > ć	d > dź	st > ść	zd > źdź	sł > śl
M.l.p.	metro	koło	auto	rondo	miasto	gniazdo	masło
Ms.l.m.	metrze	kole	aucie	rondzie	mieście	gniazdzie	maśle

Усі інші приголосні у цьому відмінку пом'якшуються: *mięso* – *o mięsie*, *plótno* – *o plótnie*, *okno* – *w oknie*.

Увага! Іменники середнього роду основи яких закінчуються на *k*, *g*, *ch* в місцевому відмінку однини мають закінчення *-u*: *jablko* – *o jablku*, *echo* – *o echu*

Іменники із закінченням на *-e* (м'яка основа)

До м'якої основи завжди зараховуються також іменники, які закінчуються на стверділі приголосні *sz*, *cz*, *rz*, *ź*, *dz*, *dź*, *c*.

L.p.

M./W.	pole	mieszkanie	serce	zadanie	morze
D.	pola	mieszkania	serca	zadania	morza

C.	polu	mieszkanium	sercu	zadaniu	morzu
B.	pole	mieszkanie	serce	zadanie	morze
N.	polem	mieszkanium	sercem	zadaniem	morzem
Ms.	na polu	w mieszkaniu	w sercu	o zadaniu	na morzu
L.m.					
M./W.	pola	mieszkania	serca	zadania	morza
D.	pól	mieszkań	serc	zadań	morz
C.	polom	mieszkanium	sercom	zadaniom	morzom
B.	pola	mieszkania	serca	zadania	morza
N.	polami	mieszkaniami	sercami	zadaniami	morzami
Ms.	na polach	w mieszkaniach	w sercach	o zadaniach	na morzach

Іменники із закінченням на *-um*

Іменники середнього роду, які закінчуються на *-um* це передусім іменники латинського походження. В однині вони не відмінюються.

L.m.

M./ W.	muzea	licea
D.	muzeów	liceów
C.	muzeom	liceom
B.	muzea	licea
N.	muzeami	liceami
Ms.	w muzeach	w liceach

Іменники із закінченням на *-ę*

Іменники середнього роду із закінченням *-ę* при відмінюванні мають розширену основу і відмінюються за двома зразками.

<i>Зразок 1.</i>	L.p.			L.m.	
M./W.	cielę	szczenię	cielęta	szczenięta	
D.	cielęcica	szczenięcia	cieląt	szczeniąt	
C.	cielęciu	szczenięciu	cielętom	szczeniętom	
B.	cielę	szczenię	cielęta	szczenięta	
N.	cielęciem	szczenięciem	cielętami	szczeniętami	
Ms.	o cielęciu	o szczenięciu	o cielętach	o szczeniętach	

За таким зразком будуть відмінюватися іменники, які називають істоти недорослі типу: *zwierzę, dziewczę, kurczę, jagnię*.

<i>Зразок 2.</i>	L.p.		L.m.	
M./W.	imię	plemię	imiona	plemiona
D.	imienia	plemienia	imion	plemion
C.	imieniu	plemieniu	imionom	plemionom
B.	imię	plemię	imiona	plemiona
N.	imieniem	plemieniem	imionami	plemionami
Ms.	w imieniu	w plemieniu	w imionach	w plemionach

За зразком 2 відмінюються іменники типу: *ramię, zamię, ciemię, strzemię, siemię*.

Увага! Нерегулярна відміна іменників середнього роду.

	L.p			L.m		
M./W.	dziecko	oko	ucho	dzieci	oczy	uszy
D.	dziecka	oka	ucha	dzieci	ocz	uszu
C.	dziecku	oku	uchu	dzieciom	oczom	uszom
B.	dziecko	oko	ucho	dzieci	oczy	uszy

N. dzieckiem okiem uchem dziećmi oczami uszami
Ms. o dziecku w oku w uchu o dzieciach w oczach w uszach

ВПРАВИ

1) Провідмініайте в однині і множині подані іменники.

Drzewo, podwórko, jabłko, morze, zadanie, akwarium, muzeum, narzędzie

2) Утворіть форми місцевого відмінка (одн. і мн.).

Miejsce, oko, ucho, ciało, narzędzie, wybrzeże, morze, pole, święto

3) Утворіть форми місцевого відмінка (одн.).

Auto, życie, bogactwo, dno, miejsce, miasto, dyktando, sumienie, piwo, rolnictwo, żyto, biuro, echo, uczucie, metro, lato, żebro, stado, żelazo, jajko, szczęście, kino, badanie, gniazdo.

4) Утворіть форми називного і родового відмінків множини.

Święto, pole, jabłko, koło, słówko, uczucie, jezioro, prawo, liceum, правило, kolano, płuco, bezdroże, miasto.

5) Вжійте іменники у місцевому відмінку однини.

Miasteczko leży na (ubocze) od linii kolejowych. Dziecko spokojnie śpi w (łóżeczko) Mama ugotowała kaszę na (mleko) Na tym (zdjęcie) nie jesteś do siebie podobny. Po krótkim (szkolenie) prowadzono zajęcia praktyczne. Powiedz, co ci leży na (serce) Coś wisi w (powietrze)! Przyłapano go na (kłamstwo) Mój ojciec pracuje jako kierowca w (pogotowie ratunkowe) Jaki piękny ten rysunek na (szkło) ! Cieszę się, że jesteś w dobrym (zdrowie)

6) Підкресліть іменники середнього роду

Chandra to jeszcze nie depresja, chociaż ma wiele wspólnego: smutek duszy, poczucie beznadziejności, pragnienie, żeby tak chciało się chcieć. Chandra jest

dokuczliwym stanem naszego nastroju, który zaczyna się tak w jesienny wieczory, jak i wtedy, kiedy za oknami zaczyna się wiosna. Ona może być sygnałem dużego przemęczenie

ВІДМІНЮВАННЯ ІМЕННИКІВ ЖІНОЧОГО РОДУ

Іменники із закінченням на *-a*

L.p

M.	głowa	siostra	koza	taśma	łza	noga
D.	głowy	siostry	kozy	taśmy	łzy	nogi
C.	głowie	siostrze	kozie	taśmie	łzie	nodze
B.	głowę	siostrę	kozę	taśmę	łzę	nogę
N.	głową	siostrą	kożą	taśmą	łżą	nogą
Ms.	na głowie	o siostrze	na kozie	o taśmie	na łzie	na nodze
W.	głowo	siostro	kozy	taśmo	łzo	nogo

При відмінюванні іменників жіночого роду з твердою основою в давальному і місцевому відмінках однини наявні такі чергування приголосних основи:

	t > ć	d > dź	ł > l	r > rz	k > c	g > dz	ch > sz	ś > śl
M	karta	bieda	szkoła	opera	ręka	noga	mucha	Wisła
C.,Ms.	karcie	biedzie	szkole	operze	ręce	nodze	musze	Wiśle

Усі інші приголосні у цих відмінках пом'якшуються: *tata – tacie; zmiana – zmianie; szafa – szafie; głowa – głowie; wiosna – wiosnie; baza – bazie; klasa – klasie.*

L.m

M. /W.	głowy	siostry	kozy	taśmy	łzy	nogi

D.	głów	sióster	koz	tasiem	łez	nóg
C.	głowom	siostrom	kozom	taśmom	łzom	nogom
B.	głowy	siostry	kozy	taśmy	łzy	nogi
N.	głowami	siostrami	kozami	taśmami	łzami	nogami
Ms.	o głowach	o siostrach	o kozach	o taśmach	o łzach	o nogach

При відмінюванні іменників у множині можуть відбуватися чергування голосних *o//ó*: *głowa – głów, noga – nóg*; або *e//o*: *łza – łez, koldra – kolder*.

Іменники, які закінчуються на *k, g* мають у давальному однини та в називному і знахідному множини закінчення *-i*: *noga – nogi, koleżanka – koleżanki*.

Відмінювання іменника *ręka*

M.	ręka	ręce
D.	ręki	rąk
C.	ręce	rękom
B.	rękę	ręce
N.	ręką	rękami
Ms.	w ręce	w rękach
W.	ręko	ręce

Відмінювання іменників жіночого роду з м'якою основою

L.p.

M.	ziemia	ciocia	fala	praca	lekcja	szyja
D.	ziemi	cioci	fali	pracy	lekcji	szyi
C.	ziemi	cioci	fali	pracy	lekcji	szyi
B.	ziemię	ciocię	falę	pracę	lekcję	szyję
N.	ziemią	ciocią	falą	pracy	lekcją	szyją

Ms.	o ziemi	o cioci	o fali	o pracy	o lekcji	o szyi
W.	ziemio	ciocio	falo	praco	lekcjo	szyjo

Якщо приголосний *j* в кінці основи слів іншомовного походження стоїть після *z, c, s* то літера *j* зберігається у всіх відмінках: *lekcja – lekcji; stacja – stacji; poezja – poezji*. Після усіх інших цей приголосний пишеться як *i*: *armia – armii; szyja – szyi; aleja – alei*.

L.m.

M.	ziemie	ciocie	fale	prace	lekcje	szyje
D.	ziem	cioc	fal	prac	lekcji	szyj
C.	ziemiom	ciociom	falom	pracom	lekcjom	szyjom
B.	ziemie	ciocie	fale	prace	lekcje	szyje
N.	ziemiami	ciociami	falami	pracami	lekcjami	szyjami
Ms.	o ziemiach	o ciociach	o falach	o pracach	o lekcjach	o szyjach
W.	ziemie	ciocie	fale	prace	lekcje	szyje

Відмінювання іменників жіночого роду на *-i*

L.p.

L.m.

M.	pani	sprzedawczyni	panie	sprzedawczynie
D.	pani	sprzedawczyni	pań	sprzedawczyń
C.	pani	sprzedawczyni	paniom	sprzedawczyniom
B.	panią	sprzedawczynię	panie	sprzedawczynie
N.	panią	sprzedawczynią	paniami	sprzedawczyniami
Ms.	o pani	o sprzedawczyni	o paniach	o sprzedawczyniach
W.	pani	sprzedawczyni	panie	sprzedawczynie

Увага! Іменник *pani* у знахідному відмінку однини має закінчення *-ą*.

Відмінювання іменників жіночого роду без закінчень

L.p.

M.	noc	rzecz	mysz	dłoń	wieś	nić	kość
D.	nocy	rzeczy	myszy	dłoni	wsi	nici	kości
C.	nocy	rzeczy	myszy	dłoni	wsi	nici	kości
B.	noc	rzecz	mysz	dłoń	wieś	nić	kość
N.	nocą	rzeczą	myszą	dłonią	wsią	nicią	kością
Ms.	w nocy	o rzeczy	ma myszy	w dłoni	na wsi	o nici	okości
W.	nocy	rzeczy	myszy	dłoni	wieś	nić	kość

Якщо іменники жіночого роду в однині закінчуються на стверділий приголосний то в родовому, давальному і місцевому відмінку буде виступати закінчення *-y*. Після м'яких приголосних у цих відмінках завжди буде закінчення *-i*.

L.m.

M.	noce	rzeczy	myszy	dłonie	wsie	nici	kości
D.	nocy	rzeczy	myszy	dłoni	wsi	nici	kości
C.	nocom	rzeczom	myszom	dłoniom	wsiom	niciom	kościom
B.	noce	rzeczy	myszy	dłonie	wsie	nici	kości
N.	nocami	rzeczami	myszami	dłońmi	wsiami	nićmi	kości
Ms.	w nocach	o rzeczach	o myszach	w dłoniach	na wsiach	o niciach	okościach
W.	noce	rzeczy	myszy	dłonie	wsie.	nici	kości

Якщо іменник закінчується на *-cz*, *-sz* то в називному відмінку множини

виступає закінчення -у: *rzeczy, myszy*. Може бути також закінчення -i: *brwi, nici odpowiedzi*. Але вагома більшість іменників має закінчення -e: *dłonie, galezie, koleje*.

Деякі іменники в орудному відмінку множини мають закінчення -mi: *kości, niemi*.

ВПРАВИ

1) Ужійте правильні відмінки.

W (gazeta) piszą o (Polska) Oni rozmawiają o (pogoda) Kwiaty stoją na (podłoga) Moja (rodzina) doprowadziła mnie do (rozpacz) Mam dla ciebie dobre (wiadomość)..... W (Polska)..... mieszka jej brat. Dwie moje (koleżanka) wyjechały do (Rosja) Studiuję (turystyka) Moja (ciocia) pracuje w (przychodnia) Przy (pomóc) tej (maszyna) produkujemy (nic) do szycia. W tej (książka)opowiada się o (historia)..... naszej (ojczyzny) Potrzebuję nowej (parasolka)..... W (torebka) leżały niepotrzebne (rzecz) Do (praca) wychodzę o ósmej (godzina) z pani (Agnieszka)

2) Ужійте правильні відмінки.

Ta modelka o wysportowanej (sylwetka) Po (utrata) męża dwa lata chodziła w (żałoba) Czy wiesz, co to znaczy burza w (szklanka) wody? Kręciło mu się w (głowa) i czuł się jak na (karuzela). W upalne dni na (plaża) bywa bardzo dużo ludzi. W (pascza)..... (źmija) on widzi (ofiara) Daj (książka) (Agata i Oliwia) Marzę o (parówka) i (jajecznicą) na śniadanie.

3) Ужййте правльнї вдмїнкн.

(Furora) robi dzysaj dıeta niewygająca ostrych wyrzeczeń, które z odchudzania czynią (katorga)..... (Istota) tej (dieta) jest to, że wcale nie trzeba się głodzić. Powoduje ona powolny, ale stały spadek (waga) Taka (dieta) ma wielu zwolenników wśród ludzi z (nadwaga) Żeby utrzymać (waga) w normie, trzeba przestrzegać pewnych zaleceń. Jeśli spożywamy (potrawa) tłuszczową, na przykład z masłem, mięsem czy (oliwa), należy odczekać pięć godzin, zanim zjemy coś słodkiego. (Kawa) można pić raczej słabą, bo mocna pobudza wydzielanie (insulina)

4) Ужййте правльнї вдмїнкн.

Na początku XX wieku jogurty sprzedawano tylko w (apteka), ale i tak kupowało je niewiele (osoba) Były kwaśne i gęste. Gdy zaczęto dodawać do nich (jagoda) i inne owoce, zrobiły (furora) I nic dziwnego. Są smaczne, odżywcze, bogate w (witamina) Jogurty są zalecane przy (choroba) układu pokarmowego. Polecane są również (osoba), które zażywają antybiotyki.

5) Ужййте правльнї вдмїнкн.

Znasz tą (pani)? A te (pani) znasz? Wydaję mi się, że gdzieś już (pani l.p.) widziałem. Rozmawialiśmy z (pani) Alicją. On leczy się u (pani) doktor Winiarskiej. Jestem dzysaj umowiona z (pani) profesor. Chciała być (pani) sytuacji, ale nie umiała pokonać przeciwności losu. Z limuzyn wysiadali eleganccy panowie i (pani) w wytwornych toaletach.

6) Утворїть форми Ms. (l.p. i l.m.) i форми M. l.m.

Rzecz, wiadomość, wiosna, ręka, gwiazda, łza, część, lekcja, noc, partia, woda, noga, podróż, pieczeń, wieża, kuchnia, niania, stacja.

ВІДМІНЮВАННЯ ІМЕННИКІВ ЧОЛОВІЧОГО РОДУ

Відмінювання іменників з твердою основою

L.p.

M.	dąb	sąsiad	ptak	Polak	pan
D.	dębu	sąsiada	ptaka	Polaka	pana
C.	dębowi	sąsiadowi	ptakowi	Polakowi	panu
B.	dąb	sąsiada	ptaka	Polaka	pana
N.	dębem	sąsiadem	ptakiem	Polakiem	panem
Ms.	na dębie	o sąsiedzie	o ptaku	o Polaku	o panu
W.	dębie	sąsiedzie	ptaku	Polaku	panie

! У родовому відмінку однини можливими є два закінчення *-a* і *-u*.

Закінчення *-a* мають:

- назви істот: *pana, ojca, kota, profesora*;
- назви місяців, посуду, мір, ваг, знарядь, монет, танців: *września, dzbana, centymetra, kilograma, noża, dolara, walca*;
- назви здрібнєлих іменників: *szalika, stolika*;
- іменники з суфіксами *-ik, -yk*: *słownika, podręcznika*.

Закінчення *-u* мають:

- назви неістот: *wozu, snu*;
- іменники іншомовного походження: *komitetu, atramentu*;
- абстрактні іменники: *bolu, czasu, pokoju*;
- збірні іменники: *lasu, deszczu, ludu*;
- назви днів тижня: *wtorku, piątku*;
- назви матеріальних іменників: *miodu, cukru*.

! У давальному відмінку однини також є два закінчення *-u* і *-owi*. Закінчення *-u* мають тільки пару іменників, а саме: *ojcu – bratu, panu – chłopcu – chłopu, psu – kotu, księdzu – Bogu – diabłu, lwu – orłu, światu*. Усі інші іменники мають закінчення *-owi*: *profesorowi, ptakowi, synowi, koniowi*.

! У місцевому відмінку однини іменників з твердою основою відбуваються чергування приголосних. Чергуються ті самі приголосні, що і у відмінюванні іменників середнього і жіночого роду: *kot – o kocie, profesor – o profesorze, sąsiad – o sąsiedzie, stół – na stole*. Усі інші інші приголосні пом'якшуються: *pies – o psie, atom – o atomie, lew – o lwie, snop – o snopie*. Якщо основа закінчується на *k, g, ch* то у цьому відмінку з'являються закінчення *--u*: *rok – w roku, dach – na dachu, próg – o progu*.

Увага! Закінчення *-u* у місцевому відмінку мають також три іменники: *dom – w domu, syn – o synu, pan – o panu*.

L.m.

M.	dęby	sąsiedzi	ptaki	Polacy	panowie
D.	dębów	sąsiadów	ptaków	Polaków	panów
C.	dębom	sąsiadom	ptakom	Polakom	panom
B.	dęby	sąsiadów	ptaki	Polaków	panów
N.	dębami	sąsiadami	ptakami	Polakami	panami
Ms.	o dębach	o sąsiadach	o ptakach	o Polakach	o panach
W.	dęby	sąsiedzi	ptaki	Polacy	panowie

У називному відмінку множини відбуваються чергування приголосних тільки у іменниках, які називають особу. Чергуються наступні приголосні:

	<i>ch > ś</i>	<i>d > dź</i>	<i>t > ć</i>	<i>g > dz</i>	<i>r > rz</i>	<i>k > c</i>
M. l. p	Czech	sąsiad	student	geolog	doktor	robotnik

M. l. m	Czesi	sąsiedzi	studenci	geolodzy	doktorzy	robotnicy

Також може вживатися закінчення *-owie*. Воно є характерне для іменників які позначають:

- назви ступенів спорідненості: *synowie, ojcowie, wujowie, dziadkowie*;
- прізвища і імена: *Nowakowie, Tomczakowie, Janowie, Romanowie*;
- назви деяких національностей: *Arabowie, Serbowie*;
- назви посадових осіб, титулів, професій: *profesorowie, królowie, uczniowie, panowie*.

Іменники *rok* і *człowiek* утворюють форми множини від іношого кореня:

M.	rok	lata	człowiek	ludzie
D.	roku	lat	człowieka	ludzi
C.	rokowi	latom	człowiekowi	ludziom
B.	rok	lata	człowieka	ludzi
N.	rokiem	latami	człowiekiem	ludźmi
Ms.	w roku	w latach	o człowieku	o ludziach

Різниці між основою однини і множини мають іменники, які в однині закінчуються суфіксом *-anin*:

M.	Amerykanin	Amerykanie
D.	Amerykanina	Amerykanów
C.	Amerykaninowi	Amerykanom
B.	Amerykanina	Amerykanów
N.	Amerykaninem	Amerykanami
Ws.	o Amerykaninie	o Amerykanach

Відмінювання іменників з м'якою основою

L. p.

M.	król	słuchacz	koń	pokój	piec	chłopiec
D.	króla	słuchacza	konia	pokoju	pieca	chłopca
C.	królowi	słuchaczowi	koniowi	pokoju	piecowi	chłopcu
B.	króla	słuchacza	konia	pokój	piec	chłopca
N.	królem	słuchaczem	koniem	pokojem	piecem	chłopcem
Ms.	o królu	o słuchaczu	na koniu	w pokoju	na piecu	o chłopcu
W.	królu	słuchaczu	koniu	pokoju	piecu	chłopcze

Кілька іменників у кличному відмінку мають інші закінчення ніж у місцевому, напр., *chłopiec* — *chłopcze*, *ojciec* — *ojcze*, *głupiec* — *głupcze*.

L.m.

M./W.	królowie	słuchacze	konie	pokoje	piece	chłopcy
D.	królów	słuchaczów	koni	pokojów	pieców	chłopców
C.	królom	słuchaczom	koniom	pokojom	piecom	chłopcom
B.	królów	słuchaczów	konie	pokoje	piece	chłopców
N.	królami	słuchaczami	końmi	pokojami	piecami	chłopcami
Ms.	o królach	o słuchaczach	na koniach	w pokojach	na piecach	o chłopcach

Увага! Особові іменники з суфіксом *-ec* у називному відмінку множини мають закінчення *-y*: *Ukrainiec* – *Ukraińcy*, *kuriec* – *kurcy*, *Niemiec* – *Niemcy*.

Відмінності в основах притаманні іменникам ***przyjaciel, tydzień***:

M.	przyjaciel	przyjaciele	tydzień	tygodnie
D.	przyjaciela	przyjaciół	tygodnia	tygodni
C.	przyjacielowi	przyjaciołom	tygodniowi	tygodniom
B.	przyjaciela	przyjaciół	tydzień	tygodnie

N.	przyjacielem	przyjaciółmi	tygodniem	tygodniami
Ms.	o przyjacielu	o przyjaciółach	o tygodniu	o tygodniach
W.	przyjacielu	przyjaciele	tygodniu	tygodnie

Нерегулярні форми відмінювання мають також іменники *brat* і *ojciec*:

M.	brat	bracia	ojciec	ojcowie
D.	brata	braci	ojca	ojców
C.	bratu	braciom	ojcu	ojcom
B.	brata	braci	ojcu	ojców
N.	bratem	braćmi	ojcem	ojcami
Ms.	o bracie	o braciach	o ojcu	o ojcach
W.	bracie	bracia	ojcze	ojcowie

ВПРАВИ

1) Поєднайте віддієслівний іменник з іменником у дужках, уживаючи його у родовому відмінку.

Napisanie (list), oddanie (zeszyt), odjazd (pociąg), śpiew (słownik), picie (akohol), temperowanie (ołówki), sprzedaż (budynek), odkurzanie (dywan), pożyczanie (długopis), tankowanie (samochód).

2) Ужійте іменники у родовому відмінку однини.

Ojciec podszedł do (tapczan), potem zbliżył się do (stół) Stał z opuszczoną ku ziemi, pełną (wstyd) i (ból) twarzą. Każdego (ranek) wychodziłem z (dom) od razu po śniadaniu. Gdzie mamy podjechać do (hotel) czy do (szpital)? Dowiedziałem się, że od (poniedziałek) do (czwartek) w tym tygodniu sklep będzie nieczynny.

3) Ужійте іменники у давальному відмінку однини.

Kibicować (sportowiec, chłopak, Marek)

Przysłuchiwać się (brat, głos, szmer)

Towarzyszyć (cezar, pan, Karol)

Podlizywać się (nauczyciel, dyrektor)

Wykorzystać coś przeciw (współpracownik, Roman)

Zrobić coś wbrew (wuj, dziadek)

4) Утворіть форми називного відмінка множини.

Przewodnik, Niemiec, Francuz, Anglik, żołnierz, Polak, autor, minister, mechanik, król, student, pan, oficer, człowiek, konduktor, ambasador, rok, kelner, krawiec, szewc, fryzjer, palec, dworzec, przechodzień, brzuch, przystanek, przyjaciel, dzwonek, pies, koziół.

5) Утворіть форми місцевого відмінка однини і множини

Dzień, Rosjanin, Amerykanin, Bulgar, wiatr, las, pan.

6) Використовуючи QR-код ввійдіть до програмки і виберіть правильну відповідь (Називний відмінок множини іменників чоловічого роду):

ВІДМІНЮВАННЯ ІМЕННИКІВ МІШАНОЇ ВІДМІНИ

До мішаної відміни належать кілька типів іменників. Це:

1) іменники чоловічого роду на *-a*: *mężczyzna, poeta, twórca, artysta*. А також чоловічі прізвища на *-o*: *Fredro, Kościuszko, Szewczenko*.

Такі іменники в однині відмінюються як іменники жіночого роду, натомість у множині так, як іменники чоловічого роду.

L.p.

M.	twórca	artysta	Fredro	Kościuszko
D.	twórcy	artysty	Fredry	Kościuszki
C.	twórcy	artyście	Fedrze	Kościuszcze
B.	twórcę	artystę	Fedrę	Kościuszkę
N.	twórcą	artystą	Fedrą	Kościuszką
Ms.	o twórcy	o artyście	o Fedrze	o Kościuszcze
W.	twórco	artysto	Fredro	Kościuszko

L.m.

M. /W.	twórcy	artyści	Fredrowie	Kościuszkowie
D.	twórców	artystów	Fedrów	Kościuszków
C.	twórcom	artystom	Fedrom	Kościuszkom
B.	twórców	artystów	Fedrów	Kościuszków
N.	twórcami	artystami	Fedrami	Kościuszkami
Ms.	o twórcach	o artystach	o Fedrach	o Kościuszkach

2) іменники чоловічого роду (імена і прізвища), які закінчуються на *-i, -y, -e*: *Antoni, Batory, Sobieski, Linde*. Іменники, які називають посади і закінчуються на *-y*: *leśniczy, myśliwy, budowniczy*. Чоловічі прізвища прикметникового походження: *Suchy, Górny*

Такі іменники відмінюються як прикметники.

	L.p.		L.m.	
M./W.	Sobieski	leśniczy	Sobiescy	leśniczowie
D.	Sobieskiego	leśniczego	Sobieskich	leśniczych
C.	Sobieskiemu	leśniczemu	Sobieskim	leśniczym
B.	Sobieskiego	leśniczego	Sobieskich	leśniczych
N.	Sobieskim	leśniczym	Sobieskimi	leśniczymi
Ms.	o Sobieskim	o leśniczym	o Sobieskich	o leśniczych

3) іменники жіночого роду (прізвища), які закінчуються на *-ska, -cka, - dzka*: *Kowalska, Konopnicka*. Іменники, що називають прізвища і посади на *-owa*: *Orzeszkowa, doktorowa*. Іменники, які називають професію або посаду: *krawcowa, służąca*

Такі іменники також відмінюються як прикметники.

	L.p.		L.m.	
M./W.	krawcowa	Kowalska	krawcowe	Kowalskie
D.	krawcowej	Kowalskiej	krawcowych	Kowalskich
C.	krawcowej	Kowalskiej	krawcowym	Kowalskim
B.	krawcową	Kowalską	krawcowe	Kowalskie
N.	krawcową	Kowalską	krawcowymi	Kowalskimi
Ms.	o krawcowej	o Kowalskiej	o krawcowych	o Kowalskich

ВПРАВИ

1) Ужійте правильний відмінок.

Pamiętasz o tym (programista)? Ciągle wspominam o tym (mężczyzna) O tym młodym (poeta) wiele już napisano w prasie. Nic nie wiesz o panu (Dymsza)? Czytam o tym

wybitnym (władca) Kot jest (myśliwy) Ten film to historia (atrysta) poszukującego sensu życia. Korzystałaś ze słownika (Linde)

2) Прошу вписати слово з дужок в правильній формі:

Łucja i Edmund zostali przeniesieni do Narnii ze swoim kuzynem (Eustachy). “Listy z podróży” to cykl miniaturek literackich(Jeremi) Przybory. Maria Pawlikowska-Jasnorzewska zadedykowała jeden ze swoich wierszy poecie (Antoni) Słonimskiemu. Pierwszy rząd (Wincenty) Witosa został utworzony 24 lipca 1920 roku. Witraże Stanisława (Wyspiański) znajdują się w kościele w Krakowie. Z pisarzy epoki romantyzmu najbardziej lubię (Słowacki i Krasiński). Witkacy (pisarz, malarz, dramaturg) przyjaźnił się z poetką dwudziestolecia międzywojennego – Marią(Pawlikowska-Jasnorzewska).

3) Прошу вписати слово з дужок в правильній формі:

..... (oskarżony) przysługuje prawo do korzystania z pomocy obrońcy.
..... (pieszy) znajdujący się na przejściu dla (pieszy - l.m.) ma pierwszeństwo przed pojazdem.
Szanuj (bliźni) swego jak siebie samego.
Jutro idę ze (znajomy - l.m.) do kina na polski film.
Na dworcu można znaleźć informacje dla (podróżny - l.m.).
Paweł jest jednym z moich (bliski - l.m.) .
Lekarz zdecydował się wypisać (chory) ze szpitala.

ВІДМІНЮВАННЯ МНОЖИННИХ ІМЕННИКІВ

Множинні іменники не розрізняють родів, оскільки форми роду виступають у однині. Ці іменники мають форму тільки множини (Pluralia Tantum). До них належать:

- парні предмети або пари осіб: *drzwi, usta, rodzice*;
- деякі географічні назви: *Chiny, Tatry*;
- деякі назви канікулярних проміжків та сімейних свят: *wakacje, wczasy, imieniny*.

M. /W.	nożyce	drzwi	urodziny	plecy	schody
D.	nożyc	drzwi	urodzin	pleców	schodów
C.	nożycom	drzwiom	urodzinom	plecom	schodom
B.	nożyce	drzwi	urodziny	plecy	schody
N.	nożycami	drzwiami	urodzinami	plecami	schodami
Ms.	o nożycach	w drzwiach	o urodzinach	na plecach	na schodach

ВПРАВИ

1) Ужййте правильний відмінок іменників Pluralia Tantum:

Ona błyskała szklami (okulary) Zapukałem do kuchennych (drzwi) Poczulem głód w pustych (wnętrzości) Ona lubi wrożyć z (fusy) Wyrwał się jak Filip z (konopie) Doszło do (zaręczyny) Nie chcesz założyć (spodnie)? Historia (oświadczy) nie miała jeszcze zakończenia. Musimy tu zeość ze (schody) Nie próbujcie zagłuszyć (skrzypce) Byłaś w (Zakopane)? Chętnie bym zjadł (powidła)

2) Прошу знайти слова подані поруч в колонці:

Pluralia tantum

U	I	C	Y	W	O	L	T	A	J	S	L	Y	W	J	C	S	P	M	T	
Y	U	L	J	N	R	G	T	H	W	D	R	O	O	E	E	S	D	J	A	
T	J	S	C	G	N	Y	M	K	S	Z	A	C	H	Y	E	F	K	K	T	
T	E	I	O	K	S	U	F	B	O	A	P	H	N	F	C	F	W	N	R	CHINY
Y	K	U	T	B	O	K	Z	G	B	M	L	R	A	J	S	T	O	P	Y	NIEMCY
I	T	G	D	C	T	Z	K	D	B	H	D	Z	O	Z	A	K	E	P	J	URODZINY
C	W	O	L	Z	F	O	J	P	D	E	Y	C	H	I	N	Y	D	U	W	CHRZCINY
O	G	C	U	P	J	Z	S	P	Z	F	O	I	Z	A	I	M	R	C	T	TATRY
O	R	B	E	U	N	I	P	N	F	N	S	N	R	E	E	H	H	T	Y	MAZURY
C	F	C	C	F	U	R	O	D	Z	I	N	Y	D	K	A	O	M	K	A	SPODNIE
K	C	C	R	S	E	F	D	D	M	E	G	F	Y	R	N	A	R	Z	G	DRZWI
S	J	H	K	Y	J	S	N	N	A	M	H	K	H	I	B	W	G	Y	K	WAKACJE
E	K	B	U	K	K	S	I	K	S	C	H	O	D	Y	R	D	U	J	G	SCHODY
S	W	A	K	A	C	J	E	C	E	Y	U	A	G	K	M	Y	R	S	D	SZACHY
T	N	O	H	R	I	P	N	P	J	H	N	O	W	O	P	F	B	A	R	PLECY
U	P	O	A	P	D	B	D	K	C	F	K	F	I	R	I	K	R	R	K	RAJSTOPY
B	R	R	M	A	Z	U	R	Y	F	I	E	K	L	L	L	N	E	W	T	SANIE
B	R	R	D	T	B	Z	Z	O	G	P	R	O	K	Y	U	A	N	P	N	KARPATY
P	L	E	C	Y	D	Z	W	W	D	A	P	E	P	H	Y	A	J	W	K	
A	G	U	Z	E	J	J	I	Z	D	A	E	B	I	H	P	J	P	A	F	

ПРИКМЕТНИК

У польській мові, так як і в українській, прикметник у всьому узгоджується з іменником і має такі граматичні категорії, як: рід, число, відмінок і ступені порівняння.

Прикметники в однині мають три родові форми: чоловічу, жіночу і середню. Прикметники чоловічого роду закінчуються на *-u* або *-i*: *dobry, ciekawy, niski, ubogi*. Прикметники жіночого роду на *-a*: *królewska, letnia, wysoka*. Прикметники середнього роду на *-e*: *zielone, dalekie, spokojne*. У множині розрізняють форми: чоловічо-особову і нечоловічо-особову.

Відмінювання прикметників чоловічого роду

L.p.

M.	stary poeta	stary pies	stary dom
D.	starego poety	starego psa	starego domu
C.	staremu poecie	staremu psu	staremu domowi
B.	starego poetę	starego psa	stary dom
N.	starym poetą	starym psem	starym domem
Ms.	o starym poecie	o starym psie	w starym domu
W.	stary poeto	stary psie	stary domu

! Знахідний відмінок прикметника завжди залежить від позначуваного ним іменника. При іменниках, які називають неістоти – прикметники будуть мати форму називного відмінка, при іменниках, які називають істоти – форму родового.

! У кличному відмінку прикметники мають завжди форму називного відмінка.

L.m.

M. /W.	starzy poeci	stare psy	stare domy
D.	starych poetów	starych psów	starych domów
C.	starym poetom	starym psom	starym domom
B.	starych poetów	stare psa	stare domy
N.	starymi poetami	starymi psami	starymi domami
Ms.	o starych poetach	o starych psach	w starych domach

У називному відмінку множини прикметники чоловічо-особової форми, як правило, мають чергування приголосних. Чергуються ті самі приголосні, що в іменниках: *dobry – dobrzy, młody – młodzi, bogaty – bogaci, śmiały – śmiali, gładki*

– *gladcy, drugi – drudzy*. Інші приголосні основи пом’якшуються: *duży – duzi, zły – źli, leniwy – leniwi, pierwszy – pierwsi*. Буває, що форми однини і множини співпадають: *letni – letni, zachodni – zachodni, obcy – obcy*.

Відмінювання прикметників середнього роду

	L.p.		L.m.	
M./W.	stare auto	stare muzeum	stare auta	stare muzea
D.	starego auta	starego muzeum	starych aut	starych muzeów
C.	staremu aucie	staremu muzeum	starym autom	starym muzeom
B.	stare auto	stare muzeum	stare auta	stare muzea
N.	stare auto	starym muzeum	starymi autami	starymi muzeami
Ms.	w starym aucie	w starym muzeum	w starych autach	w starych muzea

Відмінювання прикметників жіночого роду

	L. p.		L.m.	
M.	stara pani	stara książka	stare panie	stare książki
D.	starej pani	starej książki	starych pań	stare książki
C.	starej pani	starej książce	starym paniom	stare książki
B.	starą panią	starą książkę	stare panie	stare książki
N.	starą panią	starą książką	starymi paniami	starymi książkami
Ms.	o starej pani	o starej książce	o starych paniach	w starych książkach
W.	stara pani	stara książko	stare panie	stare książki

ВПРАВИ

1) Утворіть чоловічо-особові форми:

Mały, pierwszy, wasz, piękny, przeciętny, ostatni, gorący, wysoki, niski, gruby, cienki, ukraiński, angielski, ciekawy, współczesny, stary, wielki.

2) Ужййте правильний відмінок:

Maria i Antoni są bardzo (towarzyski człowiek)
Państwo Antoni i Maria Kowalscy mają wielu (dobry przyjaciel)
i często zapraszają ich do (swoój dom), który stoi w lesie nad (jeziorno
mazurskie) Nic dziwnego, że goście lubią odwiedzać
(państwo Kowalscy) w tej pięknej i spokojnej okolicy. Wielu
(stary znajomy) bardzo podobają się nie tylko mazurskie
krajobrazy, ale także opowieści (pan Antoni), którym
przysłuchują się przy (pyszna szarlotka) zrobionej przez (pani
Maria)

3) Ужййте правильний відмінок:

Gdy trzy lata temu piękna Polka wychodziła za mąż, podpisała (intercyza
małżeńska) Zdjęcia aktorki można znaleźć na wielu (strona
internetowa) i w znanych (czasopismo filmowe)
..... Ona jednak uważa, że prawdziwe piękno nosimy w sobie. To
ono wytwarza (nasza aura) Walory (niepowtarzalna uroda)
..... gwiazdy docenili producenci. W kolejnym filmie Grażyna
Szapołowska wcieli się w postać (najsłynniejsza trucicielka)

4) Ужййте правильний відмінок:

Stres Iwony, (moja znajoma), to stres jej pokolenia.
Przyczyna stresu Iwony tkwi w (trudna sytuacja) na rynku pracy.
Z jednej strony stan Iwony jest więc naturalny. Z drugiej strony wiąże się z silnym,
typowym dla nastolatków konfliktem, który polega na tym, że chcą być (człowiek
dorosły), a jednocześnie tęsknią za swoim dzieciństwem. Jedną z
przyczyn zagubienia Iwony jest sposób, w jaki wychowali ją rodzice, którzy nie
nauczyli jej, że każda sytuacja życiowa wiąże się z (jakiś stres)
Początek studiów to dla niej skok na (głęboka woda) Sama w
(wielkie miasto) tęskni za (ciepłe ramię) mamy.

Przerażają ją (codzienna sprawa) Paradoksalnie to dla niej najlepszy moment na naukę życia.

5) Поєднай прикметники з відповідними іменниками, враховуючи родові закінчення:

elegancki	aktorka
nowy	kepi
błękitne	filmy
okrągła	okulista
wygodne	album
posłuszne	buty
modne	zwierzę
dobra	garnitur
niemieckie	niebo
znany	twarz

6) Uzupełnij końcówki podanych przymiotników:

najleps..... przyjaciele

śwież..... warzywa

uprzejm..... Włosi

słowiańsk... imiona

wesoł... koleżanki

dobr..... znajomi

ogólnokształcąc... liceum

wodn... żółw

now... metoda

aroganck... chłopisko

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

Якісні прикметники можуть утворювати форми вищого і найвищого ступенів. Вищий ступінь утворюється за допомогою суфіксів *-ejsz-*, *-sz-*, які приєднуються до основи прикметника. При цьому може відбуватися чергування приголосних основи.

Якщо основа прикметника закінчується на один приголосний, то додається суфікс *-sz-*: *młody – młodszy, stary – starszy, zdrowy – zdrowszy, leniwy - leniwszy*; якщо на два і більше то *-ejsz-*: *ładny – ładniejszy, piękny – piękniejszy, wczesny – wcześniejszy, bystry – bystrzejszy*.

Увага! Як і в українській мові, при утворенні вищого ступеня порівняння суфікси основи *-k-*, *-ek-* зникають: *daleki – dalszy, bliski – bliższy, słodki – słodszy, krótki – krótszy*.

Найвищий ступінь утворюється додаванням до форми вищого ступеня префікса *naj-*: *najmłodszym najstarszy, najzdrowszy, najleniwszy, najładniejszy*.

Крім цього ступені порівняння можуть утворюватися і за допомогою слів *bardziej, najbardziej, mniej, najmniej*: *bardziej bogaty, najbardziej bogaty, mniej bogaty, najmniej bogaty*.

Увага! У польській мові є кілька прикметників, які утворюють вищий ступінь порівняння від іншої основи.

mały– mniejszy – najmniej

wielki, duży – większy – największy

zły – gorszy – najgorszy

dobry – lepszy – najlepszy

lekki – lżejszy – najlżejszy

ВПРАВИ

1) Утворіть вищий і найвищий ступені прикметників.

Ona ma ciemne oczy. One są wesołe. Ten mężczyzna jest dowcipny. Te towary są tanie. Przyglądam się ciekawemu rysunkowi. Dzisiejszy dzień jest ciepły. Wypełniam trudną ankietę paszportową. Szukam ciekawej książki. Język polski nie jest łatwy.

2) Утворіть вищий і найвищий ступені прикметників.

Ten krawat jest ładny. Twoje włosy są białe i miękkie. Styl tego wiersza jest prosty. Pogoda jest piękna. Głębokie uczucie. Wartościowy utwór. Miła dziewczyna. Interesująca powieść.

3) Ужійте правильний ступінь порівняння прикметника.

Po każdym praniu ten sweter robi się (długi) Kto jest (starszy) w rodzinie – ty czy Adam? To był (nudny) film, jaki w życiu widziałam. Jarek jest (zmęczony) po balu niż po pracy. Przesyłam Ci (gorące) pozdrowienia i uściski. Jej ojciec z miesiąca na miesiąc staje się coraz (siwy) Z całej rodziny (opalony) jest Piotrek. Po każdym następnym kieliszku wina Jurek stawał się (wesoły) Wydaje mi się, że twój pies jest (posłuszny) niż mój. Poprzedni test był nadzwyczaj (łatwy) Adam jest bez wątpienia (zdolnym) studentem na roku.

ПРИСЛІВНИК

У польській мові прислівники утворюються від якісних прикметників за допомогою суфіксів *-e, -o*: *dobry – dobrze, zły – źle, biały – biało, wysoki – wysoko*.

Від прикметників, основи яких закінчуються на м'який або стверділий приголосний, утворюють прислівники за допомогою суфікса *-o*: *obcy – obco, tani – tanio, duży – dużo*.

Якщо основа прикметника закінчується на твердий приголосний, то прислівники утворюються за допомогою суфіксів -o, -e: *silny – silnie, popularny – popularnie, ciemny – ciemno, suchy – sucho, bogaty – bogato*.

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИСЛІВНИКІВ

Вищий ступінь порівняння прислівників твориться за допомогою суфікса -ej, який додається до основи прислівника: *trudno – trudniej, jasno – jaśniej, gruby – grubiej, wygodno – wygodniej*.

Найвищий ступінь порівняння прислівників утворюється за допомогою префікса *naj-* від основи вищого ступеня прислівника: *trudniej – najtrudniej, jaśniej – najjaśniej, grubiej – najgrubiej, wygodniej – najwygodniej*.

Прислівники з основою на -ko, -eko, -oko утворюють ступені порівняння додаванням суфікса і префікса безпосередньо до кореня. Суфікси -k-, -ek-, -ok- випадають: *brzydko – brzydkiej – najbrzydkiej, blisko – bliżej – najbliżej, daleko – dalej – najdalej, szeroko – szerzej – najszerzej*.

Увага! Подібно до прикметників є кілька прислівників, які мають нерегулярні форми ступенів порівняння:

mało – mniej – najmniej

dużo – więcej – najwięcej

źle – gorzej – najgorzej

dobrze – lepiej – najlepiej

lekko – lżej – najlżej

ВПРАВИ

1) Утворіть прислівники.

Dziś jest (zimny i pochmurny) (Chętny)
..... pojedę teraz nad morze. Ona (dobry) mówi po
francusku. On (zły) mówi po angielsku. Jutro i pojutrze będzie
(gorący i słoneczny) (Przyjemny)
spędzam czas. Będę w Warszawie bardzo (krótki) Poznamy ich
(osobisty)

2) Утворіть вищий ступінь прислівників.

(Bardzo) mi się to podoba, niż przypuszczałem. Czekam na nich
(długo) niż miesiąc. W tym roku uroczystość została zorganizowana o
wiele (ciekawo) niż w zeszłym. Rozmawiajcie trochę (cicho)
.....! Wyglądasz dziś o kilka lat (młodo) Obecnie
(często) byłam w Warszawie. W tym towarzystwie jest jakoś
(wesoło) Dziś jest o cztery stopnie (ciepło) Mówcie
(dużo) po polsku. Czuję się z każdym dniem (dobrze)
(Mało) czytem, ale (dużo) piszę. W zimie pociągi chodzą
(źle) niż o innej porze roku.

3) Утворіть відповідні ступені порівняння прислівників:

W szkole przyjaźniłam się z Olą, Gabrysią i Beatą. Ola była (szczupły)
..... niż Gabrysia, ale Gabrysia biegała (szybko) ze
wszystkich dziewcząt. Ja natomiast skakałam (wysoko) z całej
grupy. Beata była (zdolny) w klasie z przedmiotów
artystycznych, chociaż (dobrze) rysowała niż malowała. Ola
miała (interesujący) głos w całej szkole. Wszystkie byłyśmy lubiane
przez (młody) od nas koleżanki. Udowodniono, że ci, którzy
kochają sport, są (pewny) siebie i (łatwo) pokonują
trudności. Ewa i Adam to bliźnięta. Chodzą do jednej klasy. Adam jest (spokojny)
..... od Ewy, (często) się uśmiecha i jest (wysportowany)

..... od niej. Za to Ewa (ładnie) śpiewa i gra na gitarze oraz jest (odważna) od brata.

ЗАЙМЕННИК

Поділ займенників за значенням

- 1) Особові: *ja , ty , on , ona , ono , my , wy , oni , one*
- 2) Зворотний: *się*
- 3) Присвійні: *mój (moja, moje, moi, moje), twój , nasz (nasi, nasze), wasz, jego, jej, swój, (swoja, swoje, swoi, swoje)*
- 4) Вказівні: *ten, ta, to (ci, te), tamtem (tamci, tamte), ów (owi, owe)*
- 5) Питально-відносні: *kto, co, jaki (jaka, jakie, jacy, jakie), który (która, które, którzy, które), czyj (czyja, czyje, czyi, czyje)*
- 6) Означальні: *taki (taka, takie, tacy, takie), każdy (każda, każde), wszystek (wszyscy, wszystkie), sam (sama, samo, sami, same), ten sam, taki sam, inny (inni, inne)*
- 7) Заперечні: *nikt, nic, niczyj, żaden (żadna, żadno)*
- 8) Неозначені: *pewien (pewna, pewne, pewni, pewne), niektórzy, niektóre, ktoś, ktokolwiek, któryś, jakiś (jakaś, jakieś).*

Відмінювання особових займенників

	L.p				L.m				
M.	ja	ty	on	ono	ona	my	wy	oni	one
D.	mnie/mię	ciebie/cię	jego/go	jego	jej	nas	was	ich/nich	
C.	mnie/mi	tobie/ci	jemu/mu	jemu	jej	nam	wam	im/nim	
B.	mnie/mię	ciebie/cię	jego/go	je	ją	nas	was	ich	je
N.	mną	tobą	nim	nim	nią	nami	wami	nimi	
Ms.	o mnie	o tobie	o nim	o nim	o niej	o nas	o was	o nich	

Відмінювання зворотного займенника się

M. -----

D. siebie

C. sobie

B. siebie/się

N. sobą

Ms. o sobie

Відмінювання займенників прикметникового типу

	L.p			L.m						
M.	ten	to	ta	mój	moje	moja	ci	te	moi	moje
D.	tego	tej	mojego/mego	mojej	tych	moich				
C.	temu	tej	mojemu	mojej	tym	moim				
B.	tego/ten	to	tę	mojego/mój	moje	moją	tych	te	moich	moje
N.	tym	tą	moim	moją	tymi	moimi				
Ms.	o tym	o tej	o moim	o mojej	o tych	o moich				

Вказівні займенники *ten, ta, to* вказують на ближчий предмет, тоді як займенники *tamten, tamta, tamto, ów, owa, owo* – на дальший у просторі або часі.

Чоловічо-особові форми (у множині) деяких займенників: *ten – ci, tamten – tamci, ów – owi, mój – moi, twój – twoi, nasz – nasi, wasz – wasi, swój – swoi, czyj – czyji, taki – tacy, inny – inni, jaki – jacy, który – którzy, wszystek – wszyscy, sam – sami, ten sam – ci sami, taki sam – tacy sami, pewien – pewni, jakiś – jacyś*

Відмінювання займенників іменникового типу

M.	ktoś	coś	nikt	nic
D.	kogoś	czegoś	nikogo	niczego

C.	komuś	czemuś	nikomu	niczemu
B.	kogoś	coś	nikogo	nic
N.	kimś	czymś	nikim	niczym
Ms.	o kimś	o czymś	o nikim	o niczym

ВПРАВИ

1) Замініть іменники на відповідні займенники.

(Moja matka i moja siostra) rozmawiają.

(Rodzice) odpoczywają.

(Mój ojciec i jego ojciec) czytają.

(Matka i ojciec) są w domu.

(Wanda i Irena) tu mieszkają.

(Chłopcy) grają w piłkę.

2) Ужійте форми займенників *ty, on, oni, one*:

Spotkałem ... na dworcu. Wkrótce ... znajdziemy. Wczoraj ... nie było. Pójdziemy jutro do ... Wybaczę ... O pół do szóstej jeszcze ... nie było. Widzę ... na przystanku. Należy ... zapytać.

3) Ужійте форми займенників *ja, ty, my i on*:

Nie ma ... w domu. Oni rozmawiają o należy się pochwała. Oni boją się ... One długo czekały na ... Ona podaje ... herbatę. Jutro napiszę ... list. ... nie ma w domu. Odwiedzę ... pojutrze. Szukam już rozmawialiśmy. Nic ... nie wiem. Potrzebujemy ..., a nie kogo innego. Spodziewam się ... dopiero jutro. Chcemy ... podziękować za uprzejmość.

4) Утворіть форми чоловічо-особові

Ten sam, taki sam, jaki, taki, który.

5) Ужійте потрібні форми займенників *nikt, nic*:

... mnie nie rozumie. Nie czekamy ... On jest dla mnie ... On jest ... nie wary. Ona ... nie powiedziała. Czy ... pana nie boli? Dookoła ... nie widać. ... z tego nie

rozumiem. Nie stosuje się ... On nie słucha ... Nie pożyczałem ... ołówka. Dziś ... nie dzwoniłem ... nie pamiętam. ... nie potrzebuję.

6) Ужййте правильні форми займенника *ona*.

Piotr zakochał się w Agnieszce. Myśli o ... cały czas. Codziennie czeka na ... przed uniwersytetem, przynosi ... róże , odprowadza ... do domu. Rozmawia z ... o wszystkim.

7) Ужййте відповідні форми потрібних займенників.

Zofia spędza każdą wolną chwilę w ogrodzie. Nie zaniedbuje ... roślin. Jesteśmy dobrymi sąsiadami. Możecie iść do kina, zaopiekujemy się ... dziećmi. Barbara często odwiedza wnuczęta i przy każdej okazji robi zdjęcia ... najmłodszej wnuczce. Wiem, że uczysz w szkole, ale nie sądziłem, że co roku jeździsz ze ... uczniami w góry. Maria i Piotr zbierają znaczki, ale nikomu nie pokazują ... kolekcji. Cieszę się, że bierzecie ślub. Z radością zatańczę na ... weselu. Andrzej buduje dom. Przeznaczył go dla ... synów.

8) Використовуючи QR-код ввійдіть до програмки і розпізнайте займенники – доєднайте приклади до типів займенників:

9) Використовуючи QR-код ввійдіть до програмки і поєднайте типи займенників з відповідними прикладами:

ЧИСЛІВНИК

Класифікація числівників

- 1) Кількісні:
1. <i>Jeden (jedna, jedno)</i>	11. <i>Jedenaście (jedenastu)</i>	
2. <i>dwa (dwaj, dwie)</i>	12. <i>Dwanaście (dwunastu)</i>	
3. <i>trzy (trzej)</i>	13. <i>Trzynaście (trzynastu)</i>	
4. <i>cztery (czterej)</i>	14. <i>Czternaście (czternastu)</i>	
5. <i>pięć (pięciu)</i>	15. <i>Piętnaście (piętnastu)</i>	
6. <i>sześć (sześciu)</i>	16. <i>Szesnaście (szesnastu)</i>	
7. <i>siedem (siedmiu)</i>	17. <i>Siedemnaście (siedemnastu)</i>	
8. <i>osiem (ośmiu)</i>	18. <i>Osiemnaście (osiemnastu)</i>	
9. <i>dziewięć (dziewięciu)</i>	19. <i>Dziewiętnaście (dziewiętnastu)</i>	
10. <i>dziesięć (dziesięciu)</i>	20. <i>Dwadzieścia (dwudziestu)</i>	
30. <i>trzydzieści</i>	200. <i>dwieście</i>	1000. <i>tysiąc</i>
40. <i>czterdzieści</i>	300. <i>trzysta</i>	10000. <i>dziesięć tysięcy</i>

50. <i>pięćdziesiąt</i>	400. <i>czteryście</i>	100000. <i>sto tysięcy</i>
60. <i>sześćdziesiąt</i>	500. <i>pięćset</i>	1000000. <i>milion</i>
70. <i>siedemdziesiąt</i>	600. <i>sześćset</i>	
80. <i>osiemdziesiąt</i>	700. <i>siedemset</i>	
90. <i>dziewięćdziesiąt</i>	800. <i>osiemset</i>	
100. <i>sto</i>	900. <i>dziewięćset</i>	

2) порядкові: *pierwszy pierwsza pierwsze*

drugi druga drugie

trzeci trzecia trzecie

czwarty czwarta czwarte...

3) збірні: *dwoje, oboje, troje, czworo, pięcioro, sześcioro, dziesięcioro, jedenaścioro...*

4) дробові: *jedna druga, dwie trzecie, pięć dziesiątych, pół, półtora;*

5) неозначені: *kilka, parę, kilkanaście, kilkadziesiąt, kilkaset, paręset.*

Відмінювання кількісних числівників

1. Відмінювання числівників 1 -4:

Числівник *jeden* має три родові форми: *jeden, jedna, jedno*. Ці форми відмінюються як прикметники.

Чоловічо-особова форма	Чоловічо-неособова форма і форма середнього роду	Форма жіночого роду
M. dwaj dwóch	dwa	dwie
D. dwóch dwu	dwóch dwu	dwuch dwu

C.	dwom	dwu	dwom	dwu	dwom
B.	dwóch	dwu	dwa		dwie
N.	dwoma	dwu	dwoma	dwu	dwoma
Ms.	o dwóch	o dwu	o dwóch	o dwu	o dwóch o dwu

Числівники *trzy, cztery* відмінюються так:

Чоловічо-особова форма	Форма усіх інших родів		
M. <i>trzej, trzech</i>	<i>czterej, czterech</i>	<i>trzy</i>	<i>cztery</i>
D. <i>trzech</i>	<i>czterech</i>	<i>trzech</i>	<i>czterech</i>
C. <i>trzem</i>	<i>czterem</i>	<i>trzem</i>	<i>czterem</i>
B. <i>trzech</i>	<i>czterech</i>	<i>trzy</i>	<i>cztery</i>
N. <i>trzema</i>	<i>czterema</i>	<i>trzema</i>	<i>czterema</i>
Ms. <i>o trzech</i>	<i>o czterech</i>	<i>o trzech</i>	<i>o czterech</i>

Числівники від 2 до 4 (чоловічо-особові форми) з іншими частинами мови узгоджуються наступним чином:

***dwaj, trzej, czterej* + M.l.m. rzeczownika +3 os. l.p. czasownika**

Dwaj panowie pili piwo.

Trzej chłopcy grają w piłkę.

Czterej profesorowie przyjmowali egzamin.

***dwóch, trzech, czterech* rzeczownika + D.l.m.+3 os. l.m. czasownika**

Dwóch panów piło piwo.

Trzech chłopców gra w piłkę.

Czterech profesorów przyjmowało egzamin.

2. Відмінювання числівників від 5 ...

Числівники *pięć* (*pięciu*), *sześć* (*sześciu*), *jedenaste* (*jedenastu*) *dwadzieścia* (*dwudziestu*) та ін. відмінюються наступним чином:

Чоловічо-особова форма	Форма усіх інших родів
M. pięciu jedenastu	pięć jedenaste
D. pięciu jedenastu	pięciu jedenastu
C. pięciu jedenastu	pięciu jedenastu
B. pięciu jedenastu	pięć jedenaste
N. pięciu jedenastu	pięciu jedenastu
Ms. o pięciu o jedenastu	o pięciu o jedenastu

В орудному відмінку варіантим є також закінчення на **-oma**: *pięcioma*, *jedenastoma*, *sześcioma*.

Увага! У формах складених числівників (напр. 35, 246, 27) відмінюються усі числівники за винятком числівника **jeden**: *dwadzieścia jeden kobiet*, *dwudziestu jeden panów*, *czterdzieści jeden jablek*, *czterdziestu jeden chłopcom*, *stu dwudziestu jeden osobami* і ін.

Числівники від 5 з усіма іншими частинами мови узгоджуються наступним чином:

5... + D.I.m. rzeczownika + 3 os.I.p. czasownika*Przyszło pięć koleżanek.**Sześciu studentów uczyło się do egzaminu.**Jedenastu gości pije herbatę.***3. Відмінювання числівників *sto, dwieście, trzystadziewięćset***

Чоловічо-особова форма			Форма інших родів	
M.	stu	dwustu	sto	dwieście
D.	stu	dwustu	stu	dwustu
C.	stu	dwustu	stu	dwustu
B.	stu	dwustu	sto	dwieście
N.	stu	dwustu	stu	dwustu
Ms. o	stu	o dwustu	o stu	o dwustu

4. Відмінювання порядкових числівників

Порядкові числівники відмінюються повністю як прикметники.

liczba pojedyncza				
	r. męski żywotny	r. męski nieżywotny	r. nijaki	r. żeński
M.	pierwszy		pierwsze	pierwsza
D.	pierwszego			pierwszej
C.	pierwszemu			pierwszej
B.	pierwszego	pierwszy	pierwsze	pierwszą
N.	pierwszym			pierwszą

Msc.	pierszym	pierszej

liczba mnoga		
	r. męskoosobowy	r. niemęskoosobowy
M.	pierwsi	pierwsze
D.	pierwszych	
C.	pierwszym	
B.	pierwszych	pierwsze
N.	pierwszymi	
Msc.	pierwszych	

ВПРАВИ

1) Додайте чилівники 4 і 5 і переробіть речення.

Зразок: Tu jest biurko. -Tu są cztery biurka. Tu jest pięć biurek.

W tym mieście jest bar. Na tej ulicy stoi dom. Na parterze tego domu jest apteka. On ma siostrę. Oni wyrzucą to krzesło. Oni posprzątają pokój.

2) Ужййте числівники у правильному відмінку.

Wczoraj odbyło się uroczyste otwarcie (10) nowych stacji metra. Ten zakład przemysłowy nie zatrudnia nawet (100) robotników. Nie zdążyli omówić nawet (7) zagadnień. Prasa doniosła o uruchomieniu (21) obiektów przemysłowych. Oczekujemy jeszcze około (10) osób. Nastąpiło zderzenie (2) samochodów.

3) Ужййте відповідні форми числівників, іменників і дієслів.

(2) (profesor) (egzaminować) (4) studentów.

(5) (turysta) (zwiedzać) Warszawę.

(4) (kelner) (obsługiwać) klientów.

Ulicą (iść) (2) (mój brat)

W tej sztuce (grać) (4) (aktor)

(3) (kasjer) (sprzedawać) bilety kolejowe.

W tym sklepie (pracować) (2) (sprzedawca)
i jedna sprzedawczyni.

4) Вставте правильні форми числівників і іменників.

(2, chłopiec) biegali po ulicy. Mój synek nie ma jeszcze (3,
rok) Mieszkamy od (2, miesiąc) we Warszawie.
Biblioteka Janka liczy (600, książka) Rok dzieli się na (12,
miesiąc) Tydzień ma (7, dzień) (100,
rok) temu nie było jeszcze samochodów. W (20, wiek)
..... wszystko jest możliwe. Od (15, marzec)
pracuję w fabryce. (4, przyjaciel) wybrało się do teatru.
Mamy (3, syn)

5) Використовуючи QR-код ввійдіть до програмки і поділіть числівники за
типами:

СЛУЖБОВІ ЧАСТИНИ МОВИ

ПРИЙМЕННИК

У сучасній польській мові прийменники поділяються за формою на прості (*w, do, na, bez, przed*) і складні (*naprzeciw, ponad, poprzez*). Деякі з них можуть мати паралельні форми: *pod – pode, z – ze, w – we, od – ode, spod – spode*. Форми з *-e* вживаються із займенниками 1 особи: *pode mną, ze mnie, ze mną, ode mnie, spode mnie*. Прийменники *w, z* вживаються у розширеному варіанті лише перед словами, які починаються подібною приголосною: *we własnym domu, z własnego domu, w swoim domu*. З назвами днів тижня можуть бути варіанти: *w środę – we środę*.

Складні прийменники не отримують додаткового *-e*, навіть якщо це веде до ускладнення вимови: *sprzed wstrzymania, nad chrzcielnicą, spod strzechy* (але *spode mnie, przede mnie*).

Прийменники можна класифікувати і за кількістю відмінків у яких вони використовуються. Ось тільки деякі приклади вживання прийменників з певними відмінками.

dopełniacz	<i>do mamy, bez cukru, od szkoły, obok mnie, według opinii, prócz ciebie, za młodości</i>
Biernik	<i>w błoto, nad morze, u babci, ponad pola, pod ziemię, między dzewa, po gazetę, za chmury</i>
Narzędnik	<i>przed domem, za drzwiami, nad miastem, z kolegą, pod ziemią, między ogrodami</i>
Miejscownik	<i>w teatrze, na stole, przy oknie, po mieście, o wsi</i>

ВПРАВИ

1) Ужййте правильний відмінок іменників.

Wracaj do (dom)..... . Dla (kto)kupiłeś ten upominek? Koło (park) jest przystanek autobusowy. Dowiedziałem się od (Jurek), że jutro wyjeżdża na urlop. Nie można iść na zakupy bez (pieniądze) Według (najnowsze opinie)uczonych planeta Mars jest może zamieszкана przez istoty żywe. Zapłaciłam za tę suknię około (tysiąc) Wśród (moi znajomi) jest wielu lekarzy. Po obiedzie idę na spacer nad (rzeka)

2) Ужййте правильний прийменник.

Karetka pogotowia podjechała szpital. Jan miał ochotę zapaść wstydu ziemię. By zdobyć doświadczenie życiowe trzeba iść ludzie. Wiatr porwał nam gazetę, która poleciała drzewa. Padał deszcz, trzeba więc było wrócić dach. Ktoś rozpałił ognisko lasem. Czyj to pies stoi tam drzwiami? Ptak ukrył się gałęziami. Gospodarz powitał miłych gości domem. ogrodem przeleciało stado gołębi.

3) Ужййте прийменник і змініть форму іменника.

Wysiadam (tramwaj) Wsiadam (pociąg) Wchodzimy (biuro) Wychodzimy (kino) Otrzymuję list (Hiszpania) Chodźmy mojego (kolega) Przyjechaliśmy (Warszawa) Odłożymy pracę następny (dzień)

СПОЛУЧНИК

Сполучники і сполучні слова польської мови (подібно як української) поділяються на:

сурядні – *i, oraz, a, lub, a także, ale, zaś, bądź, albo, czy, zatem więc, to jest, to znaczy, mianowicie, ani, ni* etc.;

підрядні – *że, iż, dlatego, ponieważ, po to, aby, by, bo, gdzie, kiedy* etc.

Використання сполучників залежить від стилю тексту. Книжковим сполучникам *lub, lecz, iż, natomiast, oraz, ponieważ, zatem, bądź* відповідають у поточному мовленні сполучники *albo, ale, że, zaś (=za to), i, bo, więc, czy*.

Польська мова має корелятивні сполучники. У літературній мові вони мають постійну структуру, яка жодним чином не може бути змінена:

– *nie tylko ..., lecz także ...* (вживання *nie tylko ..., ale i ...* вважається помилковим),

– *dlatego ..., że ...* (помилковим є *dlatego ..., bo ...*),

– *o ile ..., o tyle ...* (помилковим є *o ile ..., to...*),

– *zarówno ..., jak i ...* (помилковим є *zarówno ..., i ...*, а також *tak ..., jak i...*).

ЧАСТКА

Частки – це слова, які дозволяють модифікувати значення слова, висловлювання: *że, to, no, oby, nie*.

ВИГУК

Вигуки є самостійними частинами висловлювання, що виражають емоції (*oj, ach, o rety, hura*), прояви волі (*stop, hej, wiśta*), сигналізують про певні ситуації (*halo, ups, bingo*) або відтворюють певні звуки (*bzz, chlup, bęc, łaps*).

ВПРАВИ

1) Прошу вписати форми з рамки. Деякі слова можуть бути вжиті кілька разів.

Ania jest moją siostrą *i* Marta jest moją siostrą. Ania jest starsza,
Marta młodsza. są siostrami, to wcale nie są do siebie podobne.
Wszyscy myślą, to Marta jest starsza, jest bardzo poważna.
Chciałbym, obie były tak wesołe jak Ania, Marta nie
umie się niestety śmiać. Nie wiem, to się kiedyś zmieni. Teraz
Marta kończy szkołę chce zdawać na studia. Zamierza studiować
informatykę – na uniwersytecie na politechnice. Mam
nadzieję, życie studenckie poprawi jej humor.

a
albo
choć
ale
czy
i
bo
że
żeby

2) Прошу вписати форми з рамки. Деякі сполучники можуть бути вжиті кілька разів.

Przykład: A: Po co Karol poszedł na targ?

B: *Żeby* 0 kupić wiśnie do ciasta.

A: Co wolisz – kawę herbatę?

B: Wszystko mi jedno. Może być to to.

A: W takim razie dostaniesz herbatę, jest już gotowa.

Masz ochotę na ciasto z wiśniami?

B: uwielbiam twoje ciasto, muszę powiedzieć

„nie”. Wiesz przecież, się odchudzam.

A: Naprawdę?

B: Naprawdę, nie wiem tylko, będę długo konsekwentna.

A: Zastanów się jeszcze. To ciasto nie ma dużo kalorii,

wiśnie w tym roku już się kończą. To ostatnia okazja!

żeby
bo
choć
że
czy
a
albo

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1) Jak się (ty) (nazywać)?

a) nazywam

b) nazywacie

c) nazywają

d) nazywasz

2. Czy to (być) okulary?

a) jest

b) są

c) jesteś

d) jestem

3. Trzy plus dziewięć to jest

a) dwadzieścia

b) dwieście

c) dwanaście

d) dwadzieści

4. Ona jest

a) Ukrainkę

b) Ukraińcem

c) ukraińska

d) Ukrainką

5. Z zawodu jestem (nauczyciel)

a) nauczycielą

b) nauczycielę

c) nauczycielem

d) nauczycielowi

6. Mam 15(rok), a mój brat ma 23(rok).

a) rok, lat

b) lata, lat

c) lata, lata

d) lat, lata

7. Paweł: - ? Piotr: - Jestem z Niemiec.

a) Skąd jesteś?

b) Ile jest?

c) Gdzie jesteś?

d) Gdzie mieszkasz?

8. Andrzej bardzo lubi sport.

a) zajmować się

b) grać

c) robić

d) uprawiać

9. Czy studiujecie na (uniwersytet)?

a) uniwersytecie

b) uniwersytetie

c) uniwersytet

d) uniwersytetem

10. Co dla pana / pani? Proszę
(kawa, mleko).

a) kawą z mlekiem

b) kawę z mlekiem

c) kawę z mlekiem

d) kawą z mlekiem

11. Klient: - Proszę rachunek. Kelner: -
Proszę bardzo (35 zł, 2 gr).

a) 35 złotych i 2 groszy

b) 35 złote i 2 grosze

c) 35 złotych i 2 grosze

d) 35 złote i 2 groszy

12. Jem obiad o (12.00)

a) dwanaście

b) dwudziestej

c) dwadziestej

d) dwunastej

13. Maria i Anna są

a) sympatycznymi studentkami

b) sympatyczną studentką

c) sympatycznymi studentami

d) sympatyczną studentką

14. Adam: - Czy masz ?

Kasia: - Nie, ale mam

a) starszy brat / starsza siostra

b) starszego brata / starszą siostrę

c) starszego brata / starszego siostrę

d) starszą brata / starszą siostrę

15. Grażyna: - jest
Magda? Jerzy: - Magda jest ładna i
inteligentna.

a) Którą

b) Jaką

c) Jaka

d) Kim

16. Anna: - Czy Andreas zna?

Rebeka: - Tak! On świetnie mówi

a) języka polskiego / językiem polskim

b) językiem polskim / języka polskiego

c) językiem polskim / po polsku

d) język polski / po polsku

17. Do szkoły jedziemy na,
tam czytamy i teksty.

a) samochodzie / piszemy

b) z samochodem / pisamy

c) samochodem / pisamy

d) na samochodemy / piszamy

18. My interesujemy się, a Marta i Konrad lubią

- a) dla sportu / czytać książkę
- b) sportem / chodzić do kina
- c) ze sportem / czytać książkę
- d) do sportu / chodzić do kina

19. W restauracji: Kelner: - Proszę, tu jest rachunek. Klient: - Dziękuję.

- a) Reszta dla pana
- b) Mam kartę
- c) Rachunek proszę
- d) Mam gotówkę

20. Karol: - Ekspedientka: - 1.90 zł

- a) Co jest cena chleba?
- b) Ile płacić za chleb?
- c) Ile kosztuje chleb?
- d) Co kosztuje chleb?

21. często robię zakupy.

- a) Od czasu do czasu
- b) Dzisiaj
- c) Nigdy
- d) Przed południem

22. Zwykle do pracy tramwajem, ale dzisiaj taksówką.

- a) jeżdżę / jadę
- b) jeżdżę / idę
- c) jadę / jeżdżę
- d) idę / chodzę

23. Nie lubię

- a) woda mineralna
- b) wodę mineralną
- c) wody mineralnej
- d) wody mineralną

24. Danuta:- ? Urszula: - Lubię nosić swetry i dżinsy.

- a) Czym ubranie się interesujesz?
- b) Co masz na sobie?
- c) Czym lubisz nosić?
- d) Co lubisz nosić?

25. W sklepie: - Proszę kiełbasy.

- a) kawałek
- b) pół litra
- c) paczkę
- d) pudełko

26. Codziennie jem dużo i

- a) jabłko / banan
- b) jabłek / bananów
- c) jabłka / banan
- d) jabłkiem / bananów

27. Dwa lata temu we wrześniu Kasia i Anna (być) w Warszawie.

- a) były
- b) byli
- c) będą
- d) są

28. Andrzej i Romek (jeść) codziennie smaczne kolacje w drogich restauracjach.

- a) jadą
- b) jedzą
- c) jem
- d) jadę

29. Andrzej: – Co (ty)..... (robić) w przyszłym roku? Anna: – Nie wiem, jeszcze nie mam planów.

- a) będą robili
- b) robił
- c) będziesz robiła

d) robi

30. Mariusz nie wczoraj czasu.

- a) był
- b) miał
- c) miał
- d) mył

31. Cześć, co robisz dziś wieczorem? do kawiarni na kawę?

- a) Możemy chodzić
- b) Może pójdziemy
- c) Może chodzimy
- d) Mogę idziemy

32. Możemy płacić?

- a) kartki
- b) gotówki
- c) kartą kredytową
- d) bankiem

33. Paweł: - Piotr: - To jest moja siostra.

- a) Jaka to jest?
- b) Kim to jest?
- c) Kto to jest?
- d) Co to jest?

34. Trzysta sześćdziesiąt dziewięć

a) 369

b) 498

c) 379

d) 976

35. Mój dzień: o 7.00, a
mój brat jeszcze

a) Budzem się / spa

b) Budzę się / śpi

c) Budzię się / spa

d) Budzą się / śpije

36. Piotr: - O której jest ten film w
telewizji? Michał:
(20.15).

a) O ósma piętnasta

b) O ósmej piętnasta

c) O dwudziestej piętnaście

d) O piętnaście za ósmej

37. Marek i Bogdan jeździli na nartach
w (luty).

a) lutym

b) lutu

c) lutego

d) lutych

38. Teraz (ja)
(studiować).

a) studiował

b) będę studiował

c) studiuję

d) będą studiowali

39. Dzisiaj my (jeść)
obiad u rodziców.

a) jedliśmy

b) będziemy jadły

c) jemy

d) będą jedli

40. - Jak długo oglądała Pani telewizję?
- 2.15.

a) Dwie godzin i piętnaście minuty

b) Dwie godziny i piętnaście minut

c) Dwa godzina i piętnaście minut

d) Dwa godzinę i piętnaście minutę

41. Marysia jutro (pisać)
test.

a) pisze

b) pisała

c) będzie pisała

d) pisały

42. Mam przerwę w pół

a) w / do

b) o / do

c) o / po

d) do / po

43. – Proszę piwa i
ciastek.

a) puszkę / pudełko

b) pudełko / puszkę

c) paczkę / puszkę

d) kawałek / puszkę

44. Moi znajomi
(mieszkać) przy sąsiedniej ulicy.

a) mieszka

b) mieszkamy

c) mieszkam

d) mieszkają

45. Idęspacer.

a) do

b) na

c) w

d) dla

46. Najpierw (ja) (brać
prysznic) , a potem (jeść) śniadanie.

a) bierzesz prysznic / jem

b) bierze prysznic / jadę

c) biorę prysznic / jem

d) biorą prysznic / jedzą

47. Wstałem siódmej.

a) w

b) o

c) u

d) na

48. - Czy znasz Kasię? – Tak, znam
..... .

a) ją

b) go

c) je

d) cię

49. (my) (planować)
kupić nowy samochód.

a) planuje

b) planują

c) planujemy

d) planujecie

50. Wczoraj dwie godziny.....
książkę.

- a) uczytałem
- b) przeczytałem
- c) naczytałem
- d) czytałem

51. Mieszkanie było w złym stanie,
..... postanowiliśmy je odnowić.

- a) jednak
- b) dlatego
- c) żeby
- d) ponieważ

52. Przykro mi, ale po twoim ostatnim
romansie już nie ufam. To
koniec.

- a) tobą
- b) ciebie
- c) tobie
- d) cię

53. się ze mną na kolację?

- a) omówisz
- b) zamówisz
- c) odmówisz
- d) umówisz

54. Mam 15(rok), a mój brat
ma 23(rok) .

- a) rok, lat
- b) lata, lat
- c) lata, lata
- d) lat, lata

55. Tomasz: – Ten chleb jest nie świeży.
Roman: –

- a) Nie zjedz go!
- b) Nie jedź go!
- c) Nie jesz go!
- d) Nie jedz go!

56. Andrzej bardzo lubi sport.

- a) zajmować się
- b) grać
- c) robić
- d) uprawiać

57. Klient: - Proszę rachunek. Kelner: -
Proszę bardzo (35 zł, 2 gr)

- a) 35 złotych i 2 groszy
- b) 35 złote i 2 grosze
- c) 35 złotych i 2 grosze
- d) 35 złote i 2 groszy

58. Moja koleżanka mieszka w i studiuje

- a) Polsce / na uniwersytecie
- b) Polski / uniwersytetem
- c) Polsce / w uniwersytecie
- d) Polska / na uniwersytecie

59. Wojtek jedzie na wakacje nad morze, więc bierze ze sobą:

- a) narty, buty górskie, słownik
- b) balsam do opalania, kąpielówki, okulary przeciwsłoneczne
- c) namiot, paszport, wycieczkę
- d) śpiwór, krem przeciwzmarszczkowy, rękawice, sweter

60. Oj, zęb! Muszę iść do dentysty.

- a) mam
- b) bolą mnie
- c) boli mnie
- d) dolegać

61. Boże Narodzenie jest w (grudzień).

- a) grudzieniu
- b) grudnie
- c) grudni

d) grudniu

62. to mój ulubiony sport.

- a) Pływanie
- b) Pływaczka
- c) Pływak
- d) Pławać

63. Choinkę dekorujemy

- a) palmami i prezentami
- b) bombkami, lampkami i słodyczami
- c) barankami i pisankami
- d) opłatkiem i świecami

64. Jeśli zdam egzamin na prawo jazdy, to

- a) kupiłem samochód
- b) kupuję samochód
- c) kupię samochód
- d) kopowam samochód

65. Zwykle do pracy tramwajem, ale dzisiaj taksówką.

- a) jeżdżę / jadę
- b) jeżdżę / idę
- c) jadę / jeżdżę
- d) idę / chodzę

66. Nie udawaj, że nie wiesz o
mówię.

- a) kim
- b) kogo
- c) komu
- d) kto

67. Obraz wisi na (ściana).

- a) ściane
- b) ścianu
- c) ściani
- d) ścianie

68. Zakopane leży na
(południe Polski)

- a) południu Polski
- b) południe Polski
- c) południa Polski
- d) południę Polski

69. Biznesmeni powinni być
.

- a) kompetentne i eleganckie
- b) kompetentny i elegancki
- c) kompetentni i eleganczy
- d) kompetentni i elegancki

70. muszą mieć wyższe
wykształcenie.

- a) Nauczycieli i lekarzy
- b) Nauczycieli i lekarzy
- c) Nauczycielowi i lekarzowi
- d) Nauczyciele i lekarze

71. Życie w dużym mieście od
życia na prowincji.

- a) różni się
- b) jest podobne
- c) jest tak samo, jak
- d) tak samo

72. Ruth pracuje w
(Bruksela)

- a) Brukselę
- b) Brukselą
- c) Brukseli
- d) Brukselu

73. Adam ma 193 cm wzrostu.
Krzysztof ma 184 cm wzrostu.

- a) Adam jest lepszy niż Krzysztof
- b) Adam jest wyżej niż Krzysztof
- c) Adam jest niższy niż Krzysztof
- d) Adam jest wyższy niż Krzysztof

74. Wracam

a) od kolegi

b) z kolegi

c) u kolegi

d) po kolegi

75. Mariusz nie (mieć) wczoraj czasu.

a) będzie miał

b) miał

c) miał

d) ma

76. Dwa lata temu we wrześniu Kasia i Anna (być) w Warszawie.

a) były

b) byli

c) będą

d) są

77. Andrzej i Romek (jeść) codziennie smaczne kolacje w drogich restauracjach.

a) jadą

b) jedzą

c) jedą

d) jechali

78. Andrzej: – Co (ty)..... (robić) w przyszłym roku? Anna: – Nie wiem, jeszcze nie mam planów.

a) będą robili

b) robił

c) będziesz robiła

d) robi

79. Kiedy będę bogaty, (móc) robić to, co (chcieć).

a) będę mógł / będę chcieł

b) będę mógł / będę chciał

c) mógł / chcieł

d) będę mogę / będę chcę

80. Możemy nocować

a) na samochodzie

b) pod namiotem

c) namiotem

d) pociągiem

81. Możemy płacić

a) kartki

b) gotówki

c) kartą kredytową

d) bankiem

82. Jadę pociągiem morze.

a) na

b) do

c) nad

d) w

83. Kiedy Antek był dzieckiem, nie (musieć) pracować.

a) musiał

b) musi

c) będzie musiał

d) musieł

84. Jutro (spać) do dziewiątej.

a) spała

b) będę spała

c) śpi

d) śpię

85. Nie wiem, co oni (szukać) w przyszłym roku.

a) szukają

b) szukały

c) będą szukali

d) będą szukały

86. Teraz (ja) (studiować)

a) studiował

b) będę studiował

c) studiuję

d) będą studiowali

87. Dzisiaj my (jeść) obiad u rodziców.

a) jedliśmy

b) będziemy jadły

c) jemy

d) będą jedli

88. W przyszłym miesiącu Anna nie (móc) chodzić często do kina.

a) będę mogła

b) będzie mogła

c) mogła

d) może

89. Marysia jutro (pisać) test.

a) pisze

b) pisała

c) będzie pisała

d) pisały

90. W czwartek Paweł i Arek (odpoczywać).

a) odpoczywały

b) będą odpoczywali

c) odpoczywają

d) będą odpoczywały

91. Co ty..... (robić) w weekend?

a) będziesz robił

b) robią

c) robił

d) będą robiły

92. Moi znajomi (mieszkać) przy sąsiedniej ulicy.

a) mieszka

b) mieszkają

c) mieszkam

d) mieszkają

93. Piotr: - O której jest ten film w telewizji? Michał: (20.15).

a) O ósma piętnasta

b) O ósmej piętnasta

c) O dwudziestej piętnaście

d) O piętnaście za ósmej

94. Wstałem siódmej.

a) w

b) o

c) u

d) na

95. Przepraszam, nie (ja) (móc) teraz rozmawiać.

a) mogę

b) mogłam

c) będę mogła

d) może

96. Nie mam teraz czasu, bo przygotowuję się urlopu morzem.

a) do / na

b) na / w

c) do / nad

d) na / nad

97. Sklep będzie otwarty południu.

a) przed

b) na

c) w

d) po

98. Na plaży nie ma (piasek).

a) piaski

b) piasków

c) piaska

d) piasku

99. (Renata) nie ma w pracy już od tygodnia.

a) Renatów

b) Ranatu

c) Renaty

d) Ranata

100. (Jaka muzyka) słuchasz?

a) Jaką muzyki

b) Jakiej muzyki

c) Jaką muzykę

d) Jakiej muzyki

101. Jerzy i Tereza w ślubnych strojach tańczą (walc).

a) walców

b) walcu

c) walca

d) walc

102. Moja córka strasznie boi się (twój kot).

a) twojego kotu

b) twoich kotu

c) twojego kota

d) twojej koty

103. Czy to jest samochód (pan) (Kowalski).

a) panu Kowalskiej

b) pana Kowalskiego

c) pana Kowalska

d) panów Kowalskiego

104. Ewa wciąż nie ma (swoje własne mieszkanie).

a) swojego własnego mieszkania

b) swojego własnego mieszkaniu

c) swojej własnej mieszkani

d) Swoich własnego mieszkań

105. W ogóle nie lubię mieć (własny czas).

a) własnego czasu

b) własnego czasu

c) własnej czas

d) własnych czasu

106. Od (październik) do (marzec), od (poniedziałek)

..... (czwartek) biblioteka będzie nieczynna.

a) października, marca, poniedziałku, czwartku

b) październiku, marcu, poniedziałka, czwartka

c) października, marca, poniedziałka, czwartka

d) październiku, marcu, poniedziałku, czwartku

107. Która forma 1. osoby 1. poj. czasu przeszłego czasownika <iść> jest prawidłowa:

a) szedłem

b) szłem

c) iszłem

d) iszłam

108. Mariusz nie (mieć) wczoraj czasu.

a) będzie miał

b) miał

c) miał

d) ma

109. Ania i Kasia na dworzec pół godziny przed odjazdem pociągu.

a) przychodziły

b) przyszli

c) przyszły

d) będą przychodziły

110. Nie wszyscy muszą umieć wszystko - (myśleć) dziewczyna.

a) myśleli

b) myślałaś

c) myślała

d) myślałem

111. Moi przyjaciele (zwiedzać) piramidy.

a) zwiedzał

b) zwiedzały

c) zwiedzali

d) zwiedzałem

112. Dwa lata temu we wrześniu Kasia i Anna (być) w Warszawie.

a) były

b) byli

c) będą

d) są

113. Kasia nie (umieć) jeździć na nartach.

a) umiała

b) umiałam

c) umiałaś

d) umiały

114. Zawsze ja (marzyć - r.ż.) o podróżach.

a) marzyłam

b) marzyłem

c) marzyła

d) marzył

115. Nie (musieć – ty, r.m.) tego robić.

a) musiałeś

b) musiełeś

c) musiałaś

d) musiał

116. Wreszcie wszystkie kobiety (porozumieć się).

a) porozumiały się

b) porozumieli się

c) porozumieły się

d) porozumiali się

117. Agnieszka (przyjść) do szkoły

a) przyszedł

b) przyszła

c) przyjszł

d) przyszedła

118. On nie (móc) jej tego zrobić, zaszła jakaś pomyłka.

a) mógł

b) mogł

c) mócł

d) mig

119. To bardzo piękna i mądra dziewczyna. Szybko (my) (zakochać się) w sobie.

a) zakochaliśmy się

b) zakochaliście się

c) zakochali się

d) zakochałeś się

120. Marek (obietcać) Beacie, że przyjdzie punktualnie o siódmej.

a) obiecał

b) obiecali

c) obiecałem

d) obiecała

СЛОВНИЧОК ГРАМАТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

1. Przypadki Відмінки

- **mianownik** – Називний
- **dopełniacz** – Родовий
- **celownik** – Давальний
- **biernik** – Знахідний
- **narzędnik** – Орудний
- **miejsownik** – Місцевий
- **wołacz** – Кличний

2. Rodzaje Роди

- **rodzaj męski** – чоловічий
- **rodzaj żeński** – жіночий
- **rodzaj nijaki** – середній
- **rodzaj męskoosobowy** – чоловічо-особовий
- **rodzaj niemęskoosobowy** – нечоловічо-особовий
- **żywotny** – тваринний
- **nieżywotny** – нетваринний

3. Liczby Число

- **liczba pojedyncza (l.p.)** – Однина
- **liczba mnoga (l.m.)** – Множина

4. Czasy Часи

- **czas zaprzyszły** – давньоминулий
- **czas przeszły** – минулий
- **czas terażniejszy** – теперішній

- **czas przyszły** – майбутній

4. Aspekty Вид

- **niedokonany** – недоконаний
- **dokonany** – доконаний
- **wielokrotny** – багаторазовий

5. Części mowy Частини мови

Odmienne Відмінювані

- **czasownik** – Дієслово
- **rzeczownik** – Іменник
- **przymiotnik** – Прикметник
- **liczebnik** – Числівник
- **zaimek** – Займенник

Nieodmienne Невідмінювані

- **przysłówek** – Прислівник
- **przyimek** – Прийменник
- **spójnik** – Сполучник
- **wykrzyknik** – Вигук
- **partykuła** – Частка

6. Inne Інші

- **deklinacja** – Відміна
- **koniugacja** – Дієвідміна
- **końcówka, fleksja** – закінчення
- **rzeczowniki jednosylabowe** – односкладові дієслова
- **spółgłoska** – приголосний звук

- **samogłoska** – ГОЛОСНИЙ ЗВУК
- **spółgłoska funkcjonalnie miękka** – функціонально м'який приголосний
- **spółgłoska miękka** – м'який приголосний
- **wygłos** – останній склад
- **wyjątki** – винятки

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Bańko M. Wykłady z polskiej fleksji. Warszawa, 2002.
2. Dąbrowska A., Łobodzińska R. Polski dla cudzoziemców. – Wrocław, 1995. 303 s.
3. Dubisz S. Nauka o języku dla polonistów. Warszawa, 2002. 453 s.
4. Hącia A. Język polski. 365 ćwiczeń z gramatyki. Warszawa, 2004. 220 s.
5. Garncarek P. Czas na czasownik. Kraków, 2000. 221 s.
6. Jadacka H. Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia. Warszawa, 2006. 253 s.
7. Janowska A., Pastuchowa M. Dzień dobry. Podręcznik do nauki języka polskiego dla początkujących. Katowice, 1999. 207 s.
8. Język polski. Poradnik Profesora Andrzeja Markowskiego. Warszawa, 2003. 256 s.
9. Mędak S. Liczebnik też się liczy. Kraków, 2004. 249 s.
10. Nagórko A. Zarys gramatyki polskiej. Warszawa, 2005. 331 s.
11. Pasięka M., Język polski dla cudzoziemców. Ćwiczenia dla początkujących. Wrocław, 2001. 193 s.
12. Pyzik J. Przygoda z gramatyką. Kraków, 1999. 462 s.
14. Strutyński J. Gramatyka polska. Kraków, 2002. 144 s.
15. Wróbel H. Gramatyka języka polskiego. Kraków, 2001. 335 s.
16. Кравчук А. Польська мова. Граматика з вправами. Київ, 2015. 454 с.

СЛОВНИКИ

1. Bańko M. Słownik dobrego stylu, czyli wyrazy które się lubią. Warszawa, 2011. 475 s.
2. Encyklopedia języka polskiego / Pod red. S. Urbańczyka i M. Kucały, Wyd. 3-cie, pop. i uzup..Wrocław-Warszawa-Kraków, 1999. 455 s.

3. Mędak S. Praktyczny słownik łączliwości składniowej czasowników polskich. Kraków, 2011. 771 s.
4. Mędak S. Słownik odmiany rzeczowników polskich. Kraków, 2001, Wyd. I. 321 s.
5. Nowy słownik poprawnej polszczyzny / red. Markowskiego A. Warszawa, 2000. 1786 s.
6. Saloni Z., Gruszczyński W., Woliński M., Wołosz R. Słownik gramatyczny języka polskiego. Podstawy teoretyczne. Instrukcja użytkowania. Warszawa, 2007. 175 s.
7. Słownik języka polskiego, w 11 t. / pod red. W. Doroszewskiego. Warszawa : 1958-1969.
8. Słownik wyrazów blizkoznacznych. Warszawa, 1998. Wyd. VII. 480 s.
9. Wielki słownik polsko-ukraiński, ukraińsko-polski z rozszerzoną terminologią współczesnego biznesu 200000 wyrażeń. Warszawa, 2008. 1797 s.
10. Zdunkiewicz-Jedynak D. Nowy słownik poprawnej polszczyzny. / Red. A. Markowski. Warszawa, 1999.